

11575 d 2

REFLEXIONOU

CHRISTEN

VAR

REVOLUTION FRANÇ,

RIMET

EVIT INSTRUCTION AR VRETONET,

Gant an A. Uay, K

PERSON PERROS-GÜIREC,

Ëpad e exil e Brô-Sauz.

*Convenerunt in unum adversus Dominum et
adversus Christum ejus. (Ps. 2.)*

E MONTROULEZ,
EUS A IMPRIMERI LÉDAN.

— 1856. —

D'AL LENNER.

An Autrou LAY a erruas eus a Yrò-Sauz e Perros-Guirec, ar 14 eus a vis gouere 1801. Mervel a eute en Perros, ar 14 eus a vis here 1802.

Epad e exil, e chomme e qever depot prisonnerien Franç, dastumet e castel Porchester, tost da Bortsmouth, e Brò-Sauz, evit ellout essoc'h rei sicour d'hor breudeur maleurus.

Adalec ma voe contraignet, evit savetai e vuez en amaer euzus-se, da guittât ar Franç, ar béleg venerabl-se a seblante beza un xel a consolation digasset gant ar Brovidanç divin evit soulaji ar brissonnerien hao o laqat da zouten ur vuez an trista.

An den vertuzus-se, squer leal eus a S. Viçant a Baul, a voa bepret occupet da glasq an oll moyenou evit procuri dezo un douçder benac.

E gundu santel en devoa gounezet dezân istim hà memes carantez ar c'hommissier eus an depot, an A. Homouth; evelse ivez bep dervez a voa merqet demeus a ur vadelez benac en andret ar brissonnerien. E oaz da ober ar vad a yê bete da bedi an AA. a chomme tost d'ar prison, da rei ul labour benaç dezo, evel a c'hoarvez dillad, bouteyer, gamacheu, chaussonneyer, etc. An actou a vadelez-se en andret e guenvrois maleurus, a denne dezân mil ha mil benediction.

An dranquille o veza deut en Franç, an A. LAY ne voe qet an diveza ouz en em renta en e vam^{brò}. An A. Cafareilly, Escop S. Brieç, a c'hoantâs en ober o viqel-vras; mes scuz ouz an oll drubuil en devoa anduret, er pedas d'en lezel da zistrei etouez e barossionis còs, evit eclui e vuez, ar pez a voe accordet dezân, gant an titr a viqel-vras a enor. Rentet etouez e zanvad, o veza grêt ur c'hlenved hir, hac ouz en em velet tost da zilezel ur vuez a voa het carguet a groasiou hac a vertuziou, e laqas qemen un darn eus e barossionis, evit ober dezo e guimiadou diveza. O fedi a euro d'e gundui d'an ilis, e polec'h, en despet d'e doc'horidiguez, e reas e bedennou, en eur visita ar men-fond, ar gador sermon hac an auteriu. E gompagnunes a voa mantret gant ar glac'bar ha beuzet oll en daelou, o contempl' an deu santel-se oc'h adressi e beden a galon da Zoue en e Dempl, evit ar vech diveza. Neuze e voe conduit d'ar vèred; ha rentet en ur certen plaç, e c'houlennas ur faver goude e varo, pehini, emezân, na zaleje qet. — Autrou Person, emezo, pellait ar sonjesonou drist-se deus ho speret. — Va bugale baour, accordi a reot-hu din-me ar pez e zân da c'houl'en digand'e'h? — Qement oll a clfe plijout d'ec'h, Autrou Person. — Eh bien, va mignonet, amâ eo emeus c'hoant beza enterret, en eur disques ar plaç; hac ec'h ajoutas: Va mignonet, varc'hoas va c'horf paour a reposo amâ. Ar pez a ziguezas evel en devoa lavaret.

En eur antren en e dy, e pedas e berson (an A. B.), d'en em zisposi di rei dezân e oll sacramanchou; hac ar-ceremoni achuet, goude ur gomz benac adresset d'an asistantet, e rentas e ene etre daouarn e Grouer.

Petra a elfemp-ni ajouti a gaeroc'h var sujet ur pastor qen venerabl, eguet ar recit guirion-mâ, pehini a zalc'homp demeure a un Tregueriat a voa prisonnier e Brô-Sauz, hac a so bet test patant eus a vad-oberou diyuzur autor ar Reflexionou-mâ? Admiromp e garantez ardant evit e yam-brô. Bepret e lagad troet varzu ar Franç, e tepôrd gant ardor ar moment eürus e pehini e allo teuler e dreid var an douar prometet.

Credi a reomp e vezo lennet al levr-mâ gant interest, dre ma zeo œuvr ur pastor exilet, meurbet çapabl da drêti ur seurt sujet.

A. L. M. L.

« Talanchou bras en devoa recevet diouz an Eê;
» Mes lavarat a eller gant peb seurt guirione :
» Biscoas den na veritas mui eguet en deus grêt,
» An titr eus a Abostol a vro ar Vretonet... »

*» Conscripsit sermones rectissimos
ac veritate plenos. »*

Y. M. L. G.

REFLEXIONOU CHRISTEN

VAR

REVOLUTION FRANÇ.

P'eur eta, ô va Doue, e teuyo an termen
Ma vellin c'hoas va c'hontre, douar ar Francisien !
Va c'horf so pell diouto ; mes nôs-de va speret,
Gant qement o deus grêt din, a sonch enne bepret.

Pemp bloas so dija achu ma zôn deut da Vrô-Sauz ;
Pa zezir calz ar galon, e squizer o c'hortos ;
Mes, herve'r brud a glévàn, labour huanadi
Am bo c'hoas, ha marteze biqen Franç na velin.

En bord an aud azezet bemdez var ur garreo
E squizàn va daoulagad, ous o derc'hel fixet,
Da c'hout ha me a velo ul lestr benae a Franç
Arru evit annonç din qêlou va delivranç.

Mes, e mâ reus ar peo'het hac hini ar muntron
Hep na fin, na chenchamant, o ravagi va brô.
Petra dal din-me pelloc'h sôjal tremen ar môr ?
Allas ! en Franç na souffrer na kêleg, na pastor.

Ah ! va maleur va-unan a vez nebeut a dra ;
 Mes maleur ar gristeniezh , ennes eo a laca
 Da redec var va diou chod ur feunteun a zaelou ,
 Pa sonjàn en abandon eus va denvedigou .

Truezus eo va doare , ha pitoyabl va stat :
 Chasseet deus va c'hontre , ha collet va oll vad ;
 Mes ar chagrin am devor , eo clèvet a bep tu ,
 Ar feiz , ar religion , en Franç a so achu .

Ne allàn qet a gompren ur bobl qen gracios ,
 Qen poli , qen amiabl , guechal qen vertuzus ,
 En qen nebeut a amzer en desse collet crenn
 Peb santimant a enor , e c'hisjou , e greden .

Da zizamma va c'halon , da æza va speret ,
 E meus sonjet composi ur c'hauc brezonec ,
 Var maleuriou an amzer , dre ma credàn e vo
 Util evit gloar Doue , ha profitabl d'am bro .

Dre agrement ar rimou , ur vouëz melodius
 E deus calmet avichou sperejou furius ,
 Ha tennet huanadou deus calon ur mechant
 A vije bet difficil da c'hounit autramant .

Mar desirrit soulaji ur buguel a so clàn ,
 Invantit ur rismadel , canit ur son dezàn ;
 Frotit gant dexterite mel deus bordou en tas ,
 Hac ec'hi evo e remed , hep ma santo e vlas .

En dezir-se, va brois, emeus grêt ar vert-mâ,
Da essa c'hoas ho counid, mes na ouffen cana,
Rac en ur vro estranjour, va zeod stag ouz va stæon,
Va oll rimou so cbenchet en canticou a gaon.

Avoalc'h eo din rapporti; clasqet un all an ton
Abominationou ar Revolution.
Neb a eure ar c'hrimou a lezàn d'o c'hana;
Nemet re a velconi na meus deus o rima.

Tonniou ceder ha touchant, pellait eus va memoar,
Ne ma mui amzer ar joa, mes hini ar glac'har;
Ne glêvàu a bep costez nemet son an tocsin,
Trompill ar brezel civil ha trouz ar guillotin.

Ne velàn nemet monstrou dirac va daoulagad;
Franç, goloet a bennou, ha rivierou a voad,
Dre oll o tivoguedi : an oll so gant mâleur
Gourvet en sqeud ar maro, hac o c'hortos e heur.

Dre urz tud veo a grimou, e reder d'an ifern,
Evel pa na ve na corf, nac ene da espern.
Ne fell dezo, er bed-mâ, na Roue d'o gouarn,
Nac er bed all, ma elfent, Doue ebet d'o barn.

O remors! preôn a ene ha compagnun ar c'hrim,
Dibab din comzou picant hac heuill bromâ va rim;
Gra santout d'ar Francisien o dizurz milliguet,
Ar sujet eus va dælou hac a rebech ar bed.

Disquel dê ar grevustet eus o sacrilejou ,
Mes hep o desesperi , rac Doue da viro ;
D'ann avisoù charitabl mar prestont audianç ,
M'o distroyo , marteze , hac a ya da gommanç .

ABREGE

ËUS A GRIMOU AR REVOLUTION.

---

*In terrâ polluerunt tabernaculum nominis tui.
Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: quiescere
faciamus omnes dies festos Dei à terrâ. Psalm 73.*

QENT blam nep particulier, en em gondaónotnp oll,
Rac dibaud eo an hini n'en deffe grêt e roll
Da denna malèur e vrò : darn evit dómiña,
Darn all vit en em vengi, darn all evit pilla.

Darn all, hac'an darn-vuia, so manqet d'o dever,
En defaut en em oppós en póent hac en amzer;
N'o deus grêt nep resistanç, gant morhed, emeze,
Da goll buez ha madou, hac o c'holl gouscoude.

An dud mechant a zistqetuz, pa ve drouc da ober,
Art ha courach an ifern, ha james ne veler
Da zifen ar virionez ar memes interest,
Nac ar memes union etouez an dud honest.

Nombr a re-mâ ordinal so bian en peb brô ;
Mes en Franç, ispicial, ur pennad amzer so,
Ne rêt nemeur a estim eus a lezen Doue :
Ar Feiz a ziminue visiblamant bemde.

Ur societe secret eus a dud dipreder ,
Hanvet ar framaçonet, a zalc'he en peb qær
Assambleou dangerus, ha leun a brejudiç
Da droajou ar Rouane ha da re an Ilis.

En nôs en em dastument evel ar sorcerien ,
Nebeut avoalc'h da guenta, mes bremâ o banden
A voa er rouantelez cresqet en ur fêçon,
Dibaud e voa ar c'hlubist na vije framaçon.

Re a speret so noazus, pa ye goal implijet.
Pell so ar scridou infam eus ar philosophet,
Oc'h ataqi an Ilis pe ar Gouarnamant,
A gontribue muioc'h c'hoas d'an debordamant.

Levriou qen pernicious a voa lennet partout
Gant mall ha gant plijadur ; d'an oil, hervez o gout,
E tebitent maximou impi pe ridicul,
Hac hep sonch en em gavet a la fin incredul.

An darn-vuia an noblañç n'o devoa qén studi ;
Hac ar gommun ignorant , evit en instrui ,
A glasqe tud a justiç , raç experimantet
En art da liva guevier ha da billa ar bed.

Da c'hounit al labourer , eo plantet en e benn
Ne baeje deog , na cargou , na redevañç da zen :
Ne vançe mui d'ar revolt nemet clêvet en templ
An intru deus e frezeg hac o rei an exempl.

An Ilis a remercas ar bâr-mâ o tostât ;
Mes en oll parlamantchou ral voa ar magistrat
A roje dorn d'an Ilis ; an oll a voa gatet :
Ar goulï a voa daro , ar gôr a so crevet.

Preparet voe o maleur d'ar bobl ha d'e Roue
Gant ur ministr heritiq , o fiout ennàn re ,
A gonvocas d'ar stadou , nonpas evel guechal ,
Tud-gentil , tud a enor , mes tud febl ha tud fall.

Clasq an tu da acquitta dle ar rouantelez ,
Sicour ar prinç da lacat ar bed oll en e êz ,
N'o devoa qen qevredi , e gouiequez an dud ;
Var ar c'hrimou da ober e voat secret ha mud.

Teir assamble e Paris , an eil varlerc'h eben ,
Dangerussoc'h d'ar c'hontre eguet an teir goalen ,
Tud incapabl da c'houarn , mes habil da deceo
Var digare reformi , o deus collet o brô.

Dispartial ar Roue deus e sujetet vad,
Ar Pastor diouc'h e zénved, ar buguel diouc'h e dad,
An ezezh diouc'h o graguez, ha Doue diouc'h an oll ;
Dre eno, va brois paour, int commancet d'ho coll.

Fouilla, confisca madou, *lanterni* o ferc'hen,
Spolia an dud-gentil, denonç ar vèleyen,
Disarmi an dud honest, institui clubou ;
Ne veler, ne glêver qen decretet er stadou.

Qement a zisplich dezo, hep sujet na rêson,
A so raqal cunquet d'an arrestation,
Pautr ha plac'h, nobl ha partabl, ar familhou a bez,
Ha pa vez leun ar prison, casset d'ar guigueres.

Gopret o deus canailles da veza fals-testou,
Da suscita ar revolt, da dâna noblançou,
Da billa, var digare un accaparamant,
Magazin ar marc'hadour, grignel ar paysant.

Prodiga voad obreuteur, gant un orgouill barbar
E tisclêryont ar brezel d'an ên ha d'an douar ;
Ha da c'hortos ar voyen, eo ganto dre avanç.
Laqet dija ar famin en rouantelez Franç.

Qellies a antechrist int, siouas, me a gred,
Dislonqet gant an ifern da hasta fin ar bed,
D'er zamma a vlasfê mou, d'er golo a vizer,
Hac anfin da ranversi an tron hac an auter.

Prononcet eo an arrêt, formet eo ar c'homplot;
Ret vo da Louis-C'hoezec pignat var ar c'haffot;
E grim eo e vadelez, e setañ ar maro;
En tribunal ar bleizi an oan a berisso.

Me vel dija ar victim cunduet var ar plaç,
Divisq en corf e roched, e benn royal en noas,
Gant ur visach graçius hac a greis e galon
E ro c'hoas d'e hobl ingrat mil benediction.

Son a rêr an tabourin, gant' aon na ve olêvet
An adieu carantezus a ra d'e sujedet.
Savet eo an instrument... ar razouer a goue:
E benn a ya d'an douar, hac e epe d'an eê.

Evelse-ta e trêter Mab an Duches Anna!
Roue mad, mignon fidel, an den an honesta!
Biscoas e syn na roas da gondaoni den all,
Biscoas var maro hini ne synas qement all.

Trista fin, ô va Roue! goude destum ar vro
Evit goulen e avis ha selaou e c'hlê mou!
Gant guir desir da renta justiç da bep-hini,
N'hoc'h eus evit recompañ nemet ur maro cri!

Deut arauc, tud aheurtet; avancit, judevien,
Da velet c'hoas un den just dirac e vourrevien,
Victim deus e vadelez, oc'h ober sacrific
Deus e vuez precius. Marvit.... Adieu, Louis!!!...

Ne gredan qet, va brois, ho pije roet carg
Na mouez d'ho teputeet da laza ho monarq;
Mes lach oc'h bet d'en difen : an oll, bras ha bian,
Me ho cuelo, hep dale, maleurus oc'h-unan.

Gant differi puzissa revolveri tud fall,
Hoc'h eus collet ho puez, ha millionou re-all.
Re a zouçter alies so goas eguet rigneur,
Hac un tol autorite a arrêt mil maleur.

Goude un toffet qer bras, ar rest eus ar c'hrimou
A gommeter divorc'het. Mil ha mil a varvo
Dindan ar fals muntrez : maleur da biou benac
A so en Franç pinvidic, pe nobl, pe christen mad.

Pourmen a rêdre'r c'hæriou instrument armare,
Da dibenna'r Francisien. Gar d'an neb a garo.
En hano al liberte, dre oll en o forcer
Pe da vervel er brezel, pe da vervel er guær.

Crimou all so da ober, ha da renta an oll
Effrontetoc'h da bec'hi, hardissoc'h d'en em goll,
E renonçont assambles, dre'r santimant public,
Da religion o zud côs, d'an Ilis catholig.

Rac-se ouz ar vëleyen ema'r brassa furor;
Ma na reont ar sermant, ha prelat ha pastor,
Oll e vint exterminet, ha mar prestont al te,
Int livret d'an disesper, d'ar vez, d'ar baçurente.

Qement seurt calomniou a veller da sonjal,
Traou impossibl da gredi a glèver da damal,
D'ar re santela memes deus an dud a Ilis,
Evit lacat ar gomtun da gaout outo malic.

Ar barossiou ur veach privet a vèleyen,
An Ilis a vo pillet, hac ar bobl n'o d'eo den,
Capabl pelloc'h d'o c'helen, na da zisqueuz dezo,
Ar precipic a valeur a gleuzer diodanne,

Cetu aze ar myster a glasquer da gorat
Al le so un digare ; mes gout a rër ervad
Pa na sonjer da ober nemet peb fallente,
Tud a Ilis en ur vrô a so bepret a re.

Ar guar infâm a Paris a ro dreconsecant
Ar signal da arrêti en peb departamant
An oll glerge catholig. Urz ar Gonvansion,
Eo alumni'n o enep ar bersecution,

O Ministret an Ilis ! c'honi oll, pastoret mad,
Prest eo ar gurunennou ; digor eo ar gombat.
Qimiadit deus ho ténved hac antreit en liss :
Ho puez a c'houlenner bremâ en sacrific.

Qent affronti ar maro, servicherien fidel,
Heuillit d'abord gant prudanc lezen an Aviel
Persecutet en ur plaç, clasqit ur refuch all ;
Util ec'h ellit beza marteze en plaç all.

Mes pelec'h e yeot-hu arauc hoc'h advetsour?
Franç n'en deo carguet bremâ nemet a dud traitour.
Goerzet oc'h oll, dre avanç; me vel trêgont diner
Offret d'ar c'henta Judas a laçai ho qemer.

Clasqit en tu ma qerot ur plaç a savete;
Allas! nemet er c'hoajou, etouez al loened goe
N'ho p'o pelloc'h qen rept, ne gredte den ebet
Rei d'ec'h un nosvez memes ur c'horn deus e oalet.

Ret vo souffr an dienez, an naonn hac ar sec'hêt,
Cousqet ermès allès. Mes, en em remettet:
Jesus ne veve ive nemet dre aluzen,
Ha n'en devoa qet memes plaç da repos e benni.

Pebes huc, va Doue! mes, ne hado qet pell
Dre oll e voar o fouilla, impossubl eo tec'hel.
Arruout ra bêleyen a gargou d'ar prison;
Stagnet, treinet, insultet, hep nep compassion.

Goelet ho piçe neuze pastoret venerabl,
Grizet gant ar binigen, errêt o daouarn sacr,
O renta d'an Aviel enor ha testenî;
Gant joa int prest da vervel, e zêr d'o ezumi.

Nombr a so a vourrevien. Calz a yêl d'ar maro,
Nonpas hini hac hini, mes a vandennadou;
Bete seiz, eiz cant bêleg, en Paris, deiz a ve,
A vassacrer, balamour ma tifennot ar fe.

Ne zeus na form, na proces diarauc ar supplec :
Peb bourreo en e guever a vassacr en e c'his.
Assommi, beuzi, tenna, o drailla, a besiou,
Hac ar rest, squis o laza, exilet deus o bro.

Enor d'ec'h, ô va c'hontre! n'en doun pelloc'h
qen trist;
Pourvei a rit merzerien da Ilis Jesus-Christ.
Plijet gant Doue, outrajet dre guellies a grim,
Ho pardoni en faveur qellies a victim.

O merzerien generus! ne voa qet dign ar bed.
D'ho possedi davantach. Allas! ni so chommet
En draounien-mâ a c'hlac'har, ha ne ouzomp doare
P'eur deus prison ar c'horf-mâ en em velet pare.

Ma na ellomp, evel doc'h, rei da Zoue hor goad,
Ni en chencho en daerou, ha dre hon daoulagad
Evit hon merzerenti a garre en squilla
Hac appesi e goler dre al lom diveza.

O Religion santel a Jesus, va Doue,
O tron meurbed venerabl a Vourbon, va Roue!
Abaoue daouzec cant vloas ma voac'h ganeomp o
rën,
E rec'h consolation ha gloar ar Francisien.

Mes tremenet eo amzer ar peoc'h hac ar justic.
Franç, va brô, n'en dout pelloc'h nemet repu ar vic;
Lazet ec'h eus da Roue. Renonc a res d'ar fe :
Er bed oll e tetester da vaximou ha te.

A guichen ma sav an eol bete plaç e gousquet,
An hano sacr a Jesus a so glorifiet.
Ne adorer qen Doue nemetàn en Europ :
Franç e-unan so payan..... Franç a so hugunot.

En'Franç eo bremâ ur c'hrim instrui ha prezeg,
Na receo nep sacramant deus a zorn ur bêleg :
Eureuji a rêr hepqen gant ur municipal,
Evel ma tiseureuger, pa deu ur sorhen all.

Ne gredte den en public lavarat e Bater,
Nac ober sin ar c'hristen, pe en e zenoncer;
Rac ur guir republican so un den possedet,
Coueza ra en e varriou, pa vel traou beniguet.

Drasta ra an ilisou, briza imâchou'r zent,
Bete beyou'r re varo, oll e maint var e hent.
Ur c'hloc'h hepqen so miret evit son an alarm.
O Doue! rêson o deus : sonet-àn d'an daou lam.

Evit na vo mui memor deus ar bloa nac an de
Ma c'hanas pe ma varvas evidomp Mab Doue,
Eus grêt ur c'halandrier ne all den da entent,
N'en deus na mis, na sèson e hano diaguent.

Ar sul, ar gouël precius, qen ancien hac ar bed,
Gouël consacret ha berzet, memes gant an Drindet,
So substituet dezàn, evel d'an oll gouëliou,
Assambleou milliguet, hanvet an decadou.

Ar goulou hon egare en nos deus ar pec'het,
Ourgouill ar speret humen a so diviniset;
Templ ar Furnes eternal, an ty a orêson,
A so, gañt tud insanset, dediet d'ar Rêson!

Divar dron e garantez eo lancet Sent ar Sent
Gant dorn an apostasi; hac ar c'hlubou qerqent
O deus fixet en ilis o assignation?
O abomination an desolation!....

Mouguet è'r goulou el lamp, ha ranverset ar Groas
En ilis, er bêrejou, ha dre an hentchou bras;
Abroget e'n Aviel : ne vo prezeguet qen
Nemet doctrin Lucifer, hanvet Droajou an Den.

Da c'hortos rei da gredi ne zeus Doue ebet,
O deus chenchet e hano, ha bremâ en gallec,
Hac er sans ma ententont eo anat ar blasfêm,
Lacat en plaç an Drindet ar guer a Etr-Suprêm.

Laqet eo var an trebe crim an idolatri;
N'en deo pelloc'h ar C'hrouer a so da adori;
Mes sottizou ar Rêson, ur Vezen, ur Bonet,
Diviniteou femel, benliou framaçonet.

Sayet e'r yeot en hentchou, Sion a squill daerou;
Ne deu den, eme'r Profet, d'ar solemniteou.
Allas! deomp-ni eo goela : ar guir Doue en Franç
N'en deus pelloc'h sacrific, nac auter, nac ezanç.

Pardón, pardon, va Doue! me a zoug em ene.
Hoc'h imach, hac em c'halon un templ d'ho Majeste.
Eno me rai dec'h bendez mit arand a enor,
Pa na gavan d'o ober an ilisou digor.

Na gollit qet, m'ho suppli, etoues ar re vechant
Un niver a Francisien, pere d'o badiziant
Ha da greden an Ilis a so chommet fidel;
Mes dindan poan ar maro, int forcet da devel.

Excusit-e, va Doue, mat' reqetont ar foulder
Da guez a visiblaman ha da laqat en poultre
An hugunodet impi. Allas! ne ouzont qet
Pa ves brassa ho coler, na rit seblant abet.

D'o scienc'hon reprovret, hac en o dallente,
Dre ur miracl a justiq e lest an dud fall-se;
Ha mar digor ho calon da rei de c'hoas support,
E vo ret ur miracl all deus ho misericord.

O Convantion milliguet! ar vech-mâ, m'en assur,
Ne alles qet mont hirroc'h : barrec eo ar musur....
Gortos da bunion, ne o'heus qen da ober;
Doue so just. E receo a ri en bêr amzer.

Ar re so c'hoas da c'henel o de'o poan o credi
Extravaganç da grimou; mes, me ell assuri
Ha gemeret da destou an douar hac an ee
Ne meus qet c'hoas rapportet an drederen ane.

Gra entretant vanteson d'ar bobl frenesiet ;
Lavar ne zeus neb abus na c'heus-e reformet ;
Pa laques an Aviel en renq an abusou ,
Ganes ar vertus so vis , ar virionez-so gaou .

Mes , el lez'h en em d'ate da ober ar recit
Deus qellies a dorfet , me ya bremâ dre scrit
Da lacat guirioneou ha rêsoniou patant
D'ho tenna , va brois paour , diouc'h hoc'h egaramant .

Ret eo din , var bep gouli , applica ar remed ,
Despeigni d'ec'h ar monstrougant pere oc'h tromplet ,
Hac ar maleuriou nevez a dleit da c'hortos ,
Ma n'ho pe qet a gourach avoalc'h d'en em oppos .

Qenta ameus da ober eo ho tizabuzi
Diouz bavardach tud mechant , o deus grêt asonch din ,
Marc'hat gant an drouc-speret , ha pact da renia
An Aviel a gredas an oll bête vremâ .

Ne fell dè qen sclêrigen evit o c'hundui
Nemet hini ar Rêson . Deomp-ta d'e c'honsulti ;
Examinomp ur veach , hep ober d'ei affront ,
Petra' lavar ar Rêson , ha pegueit ec'h ell mont .

---

*Gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ leges
sunt, faciunt.... Ipsi sibi sunt lex.... Testimonium reddente
illis conscientia ipsorum, et inter se invicem cogitationibus
accusantibus, aut etiam defendentibus: Ad Romanos.*

QENTA GUIRIONE.

EXISTANÇ DOUE.

Vani autem sunt omnes homines, in quibus non subest scientia Dei : et de his quæ videntur bona, non potuerunt intelligere eum qui est. Sap. 13.

Biscoas pobl civiliset, nemet ar Francisien,
N'en devoa imaginet ober d'an dud tremen
Hep nep seurt Religion, e hac o fersuadi
Eo ingal caret Doue pe dont d'en outragi.

Nemet en Franç na glêver langach tud reneet,
Brutal avoalc'h da gredi ne zeus Doue abet :
Corf hac ene, emezo, e varver assambles ;
Evit an innoçantet eo grêt ar gristenes.

Un den savet er scol-se, a lazo hep remors
E dad, e vam, e vignon, pa zeo güir ne ra fors
Neus barados, nac ifern, na vertu, na dever ;
Ne chommo crim e zilac'h, na torfet da ober.

Ne vo qen eus en derc'hel nemet Droajou an Den,
Decrejou impuissant, ordrenançou payen,
Grêt gant tud hep qalite, falloc'h tud egueta;
Mar guell cuzat e grimou, ne risq eta netra.

Da refuti blasfêmou ur seurt hugunodet,
N'en deo qet ret, va brois, mont da glasq doctoret;
Ar sans-commun a lavar d'an oll eus un Doue,
Ha conscianç peb-hini a brouv eus un ene.

D'abord, en qement contre na bro so habitet,
Ellec'h ma poaz an domder, ellec'h ma frim bepret,
Etouez an dud sauvacha e veler gouscoude
Un anaoudeguez benac deus an Divinite.

An dud a goll er bed-mâ sonch deus a guement so;
Varia ra o langach, chench a reont a vrô,
Ha dishanaout o ferc'hen memes, gant an amzer;
Mes biscoas n'o deus gallet dishanav ur C'hrouer.

Mont a ras deus o memor meur a virionez all;
Abred e voe negliget meur a vertus moral;
Mes e qeit a ma chommas tam sqiant en o fenn,
Biscoas an Divinite na voe ancouêt a grenn.

Evit güir, ar bayanet na vouient qet a sur
Ne zeus nemet un Doue, hac eo ur speret pur;
Sot avoalc'h e voent memes, qent tremen hep hini,
D'er multiplia, siouas, ha d'en difiguri.

Ma vijent bet er greden eus ur seurt tromplèson,
E vijent bet attantif rac langach-ar rêson ;
Oumâ, pa gomz ouz Doue, a lavar c'hoas ouc'hpenn
Ne zeus effectivemant nemet unan hep pen.

Nan, ne zeus nemet unan, na ne ouffe beza ;
Ar re a vez en tuont, na vent mad da netra ;
Rac Doue, dre e natur, pa zeo oll-buissant,
Qement a rayo unan evel a rae cant.

Daou Doue independant a rayo labour fall,
Rac unan a est dispen ar pezh a ray un all ;
Ha ma na ellont ober mann, hep en em selaou,
Int, en o farticulier, impuissant o daou.

An neb a lavar Doue, a lavar dre eno
An hini so infint en perfectionou ;
Or, e guenta privilach eo beza heb e bar :
Ne zeus-tâ nemet unan en en hac en douar.

Ur vez eo dec'h, va brois, exija digane
Proui dec'h eus un Doue, rac ar bed oll, nos-de
A bubli e c'hrèndeuriou : an traou insansipla
Sclèroc'h egnet a rin-me a gomz dec'h anezâ.

Digorit levr an natur ha tolit ho sellou
Var an oll grouadurien : O pebes burzudou !
Pebes galloud infint en e oberianç !
Pebes art ! pebes furnes ! savanta Providanç !

Impossible ar diveri ped espec differantes o?
A nich, amouç avale, a remohac a cantidud d?
Hep conta millionou, perese destinaçma tire melli
Da brodu, d'acivobis, habbeuçaia metys His melli

Riouca ouff'explics penans na p'end'çon ma?
E ve formet ar clorbou dre: generadim, tesauoql IA
Na penouç, dispial, ac' h'ac'ebet: mysterij avos o?
Ma ve pe mal, pe-fomeç, ar' frouçs: augonçevomoz.

Ur'sp'iant idigonçevapl, eoa' rénq p'osidas de?
D'an traou-se, rac an natorine vouçyet p'etrare, A
Pe mar: edeus air speret de rei del'betençen, ouff'
Ar speret: se ed m'obes las: Doué a g'isqenb ion'ed

Pe brouaduriso formet gent: anolimansion IA
A dere: deus e nator: ha deus e f'omçionq, ouff' na
Propr d'en: ete voltipia, capapl: dim em d'ivoal, ouff'
Evit ornant ar bed: hac an un' generalis: cause na

Beza: so var an douar: nombr e grouadurien, ouff'
A so mil g'oc'h: biannoc'h: eguet: ut: fabuen, ouff' na
O deus melhou, g'oziet, ip'entu, haltreid: pebunan, ouff'
Aliessoc'h: e: ezel: eguet: an'olifac: p'out e or'çion IA

Etoues ar: memes espec: hac: ar: memes natur: ouff'
Ne gaffac'h: q'et: gouscou de hanval: daou: grouadur: ouff'
An eil so deus: agnile: anavezet: bepret: ouff' air: ouff'
Ilac oll, f'esonip: deçon, int: differanteiet: ouff' na

Ne zeus hini anezo a ve crouet en vên :
Peb-hini, en e fêçon, a so util d'an den ;
Darn evit en exerci, darn evit e vezur,
Darn all evit e secours, darn all d'e blijadur.

Ar maro'h na drein an arar, ar vico'h ne ro amañ,
Al lapousset na c'hôront, ne ra mel ar guenen,
Ne zeus gloan var ar denved, na trevat er pareou,
Nemet evit furnissa d'an den e ezomou.

Peb amzer ha peb sêson, an eil varlerc'h eben ;
A erru, hep varia, da recrei an den ;
Hac evel da un Doue, peb-hini en deus c'hoant,
Da rei dezàn un tribut ha da offr e bresant.

An fleur, en nevez-amzer, a guinic o ezanç,
An hân, prodig a vadou, a offr en abondanç,
Viciimou var e auter, qea n'an deu atañ,
An eaust da rei ar bara, hac ar gouân ar guinç.

An tân a brodu dezàn selerigen ha tomder,
An avel en rafrechis, an dôur en disalter,
An ear a form e aelan, ha d'e vagadurez,
Ar môr a ro e besqet, hac an douar e frouez.

Pebes generosite er grouadurien all !
An den, siouas, e-unan a so cri ha gadal ;
Ne avis qet, an ingrat ! examina memes
A belec'h e teu dezàn ur seurt pinvidiguez :

An eol a bign' bep mintin' er volz celestiel;
Da zispanç ar sclêrigen d'ar bed universal.
Difun, sav' diouc'h da vele, den mortel, emeza,
An deiz so' grêt d'al labour; ret eo gounit bara.

Me ameus anavezet da raç ha da ligne;
N'en dout qet eus a vouelloc'h condition éguete;
Ar re-se a laboure. Perac n'er ri-te qet?
Me meus tro'r bed da ober, ha n'en em glêmân qet.

Me ro ar fleur d'ar prajou hac o deillou d'ar gêe;
Me ra d'an ed qelida, d'ar frouez bensa-dare;
Va sellou a rent fertil ha joüis an natur;
El lec'h ma vell' ezom, rent ivez plijadur.

Bep mintin' e tigorân, evel ur marc' hadour,
Ar stal vras deus ar bed-mâdre va falez a abour;
Choaç, qemer, me ro gratis, mes soniech-trogarecât
An hini so' dreist-oun-me, da Autrou ha da Dad.

Al loar, bep abardaévez, gant e bisach arc'liant,
Qen caer hac ar berlezen etouez mil diamant,
A ra cessi ar vacarm a labouriou an de,
Evit rei plaç d'ar repos ha d'an dranqilte.

Disquis, emet, va anqen, ha qemer da repos,
En dro da ty me veillo bremâ epad an nos;
Ha mar reaqes, dre valeur, interrompi da ün,
Ha mont en hent adarre, me vo da gompagnun.

An eol a renket unan, brilla eped an de ;
 Troubli rai da zaoulagad, mar selles outan re ;
 Mes, me so graiussoch : mar gra did, plijadur ;
 Ec'h elles i hep accidant, contempiti va figur ;

Va selérigen so gommod, Na meus avi ebet off
 Evit guelet o luy a endro dia ar stered ;
 Betec ar preop-goulaouyer a lezan da spendi ;
 Divoal evel a ran-me da goncev jalousi ;

An astrou all so stignet dre bêvarc'h horn an eol ;
 Evel goulaou alumat, opa ve tecliet an de ;
 Da zisquel d'ar merdead e roujou ar mâr, dou ;
 Ma ello mond hep danger, d'e zestination ;

Ravisset en em garan, o velet mouvanant ;
 Hac equilibre an astrou chara et firmamant ;
 Abaoue ma zitet, prouet, hep ce' ar moment ;
 Peb-lijet a ra e dro, ha fire ur memes hent ;

Ma teuffent d'en em stoca ha d'en em arreti ;
 Ma vanqe ur vech memes an deiz da c'houlagui ;
 Pebes trubuil en natur ! pebes confusion ;
 Ar hed oll en em gafe sezisset a spouron ;

Ur miracl cuintinel eo guelet ar hed mâ ;
 O chom en e bes picol, hep drevi, na frailla ;
 Hac én formet gouscoude a bêvar element ;
 A ra an ail d'eguile brezel incessamant ;

Ruilla a ra an aistoni, t'hep' ruzardicou an d'êh
An m'êr, gant le' revesi, tam' homien a veleq'ub no' A
An douar ferma: resist id' an' arêl ms' ch'oe'ac' ou' colf
Hac an t'ân: cuzet d'rêrêl a' choon hep' flamin'arou' A

Ma co'efe un' stereden, s'ar' b'ed' oll' d'er' fr'ailh'ap' O
An t'ân, m'ar' t'ou'fe diach'ap, an' oll' l'p' en' amb' h'isq' a' l'f
Louq'etar' vr'ê, m'at' t'ou'fe an' m'ôn' d'is' en' d'j'rod, 1960
Hac an ear, ma' ve' t'ou'f' h' p' celd' m'ou'g'uet'ap' oll' s'op' l'f

Labour au' b'êz d'isod'q'rs' v'ar' q'êment' s'og'rouet' f'
Ha pourmea' d'êus' an' eil' pena' da' èguite' ar' bed' q'ou' s'êl
Evit' rei' d'êc' h' d'â' entent' ar' v'ert'û, an' mal' m'ou'g'ed' a' l'f
Ha q'ement' utilit'ê' en' d'êus' p'eb'oc'rouat'q'rs' m'ou' colf

Mes' piou' èo' an' i'oginer' h'âc' ar' s'p'êr'et' s'ub'it, A
An' d'orn' experimant'et, h'âc' ar' s'culpt'et'q' habil' p'ou' A
En' d'êus' crouet' an' t'ou' d'êe? Rad, hep' n'ou' ar' t'is'ari' colf
Impossibl' èo' d'ê' b'êza' en' em' d'ê' b'êd' è' t'û'âh, d'ou'ou' A

Ur' c' h'astal' caer' b'â'iss'et' gant' r'eg'le' s'ou' n'az'q'rt, A
Den' f'ur' an' g'red'fe' an' èo' ve' gr'ât' d'êr' hazard' s'ou' A
E' vez' ar' main' b'ê' n'êr'ê's' an' c' h'ou' d'ê'ac' an' d'ê'c' ar' t'is'ari' colf
Diazezet, b's'q'ent'et' h'â' t'ail'let' hep' d'oro'q'den' èo' n'ou' A

Ajust'ê' d'ê' ar' c' h'amp'rou' d' ar' v'ic'ia' g'û'ndu' d'ê' M
Ar' pren'ê' t'rou' s'ou' p'raz'et' g'ant' r'êg'ularit'ê' p' d'ê' s'ou' A
Ar' gueguin' a'iso' bol'z'et, èo' s'amb' t'ou'q' b'ê' t' s'ab'ou' n'ou' A
N' en' d'êo' q'et' gr'ât' h'â' t'ou' s'è' hep' d'ê' l'v'z', an' m'ou' s'ou' A

Rébet eo bezalinsanset evit imagina
N'en deus den nac imprimet, na scrifet ar Vers-mâ;
Mes eo anê o-unan int coëet var ar paper
Al hou, al lizerennou, ar rim hac ar matier.

Qemerit ar boëzellad lizerennou moulet,
Ha squillit var plât ur gambr anezô a dol-jet;
Caer, ho pe e'hoari'n dirrou er fêçon-se gante,
Biqen tri guer rêsonabl ne formfet evelse.

Ret eo gant combinêson placi peb lizerenn,
Da represanti gueriu ha goude ur phrasenn,
Ur bagenn hac ur chabistr, hac ul devn alafinn,
Mes ne rêr qet qementse hep studi hac ingienn.

Ar vech ganta ma veler er mont o labourat,
A verq gant precision an heur, an de, an dat,
Dre introdu un noade a varch var ar n'hadran,
E sonch dê'h e deus buez hac e ya e-unan.

Mes pa zit d'e digneri, pa velt ar ressort
Ar chaden, ar balancier, ar mouvamant accort,
Etre rodjou qer mibin, ractak ec'h az zavet
Emân so ar pez achê grêt gant un den adret.

Mes na ell eta on ti, ul levry, ar bandulen,
Beza grêt hep artisan? Piou a ouffe compren
E ve formet ar bed-mâ ha qement a veler
Hep artisan, na model, na danvez d'a oboer.

Mes, o supposi metmes an danvez ar plac?
Ha prest ar materioù; res eo devina o boas
Piou en deus o anised, nac o diget en thein,
Darn da vont varzu ar fond, darn da sevel d'ablein!

Ar matier, dre e natur, a so pouner
Ma na vez get remuet, bigen ne deu dal fuch.
Piou en deus roet dezàn ar mrouvaman
Ar form, an direllon, ar stam en deus brem?

Ar mrouvaman naturel, pa gommancer finval,
Eo qemer an eon-linen, mont var eon ordinal.
Piou en deus grêt d'an astrou difezel ar rout-se,
Ha trei endro d'ar bed-mâ, pe ar bed endro de?

E meur a sans differant o gouelàn oll o trei,
Piou en deus determinet e varch da bep-hini?
Piou a rà d'ar bed bale gant qement a gadanc,
Nemedoc'h, ô va Doue! dre hoc'h oll huissanc?

O incredul! dihourvez a feiz hac a sçient:
Ha te a ello bremâ dont abenn da entent
Eo ur speret infinit, un intellijanc pur
En deus crouet ar bed-mâ hac a ren en natur?

D'en em groui e-tinan ne zeus capabl netra,
Rac evit en em groui eo ret beza dija;
Ar pez a vez supposi e zoar ha ne zoar get,
E zoar crouet d'an ampoent ne zoar get e hoas crouet.

Mes en rôsonnion, qes simp, pa na ententes mâhn,
Goulen aotr meach digaset, da unan, n'ânq
Piou, en deus da digasset, da laqet er bed-mânq,
Rai deus da beñn da uâq a' en dont qet dourâmân.

Etrezomp, crouadurien, n'eu domp qet a viscos :
Hiriomp, deg'h ne voamp qet, ha ne yimp qet
varc'hoas :
Ne zeus netra er bed-mâ a vez qes necesser
Nac a guen bras importanç, na eller en divoer.

Bremâ e zeus daou c'hant vloas ne voas qet en buez,
Qentoc'h ec'h allies guenel, divezatoc'h ive,
En Indes, pe er Japon, evel en Breiz-Izel,
Dindan lezen Mahomet pe scol an Aviel.

Var n'icun eus an traou-se n' en dout bet consultet :
Gant piou-la, e sonch dide, out-te bet deputet
Da zont da recev buez, rac imagin ervad
Ne voe roet dit ounnes na gant mam, na gant tad.

O incredul! dibourve a feiz hac a scient,
Ha te a ell brema dont abenn da entent
Eo ur speret infinit, ur Broidanç reel
A groue, a gonfere ar bed universel?

Mes ar C'hrouer, emedout, a belec'h eo en deus?
— Arrêt aze, ignorant. Consider un nebend;
Deus an olligüfrioneou omâ eo ar sourcen :
Crouer an oll ne pufe beza crouet gant den.

Evit compren qement-mâ dre ur barabolen,
Deus an eê bete'n douar supposomp ur chaden
En em souten maill ha maill-bete'r maill huella;
Mes lavar dia : ar maill-se, piou-a zalc'h anezâ?

Mar leveres eo dalc'het en tu bepac'uz crec'h,
Bep tol me a c'houlenno gant piou, nac e pelec'h?
Hac herves a responti, me c'houlenno ouспен,
Piou a zalc'h ar firmamant memes aziouc'h da benn?

Forcet e vi da anzar'eus ur maill principal,
Dre e vertuz e-unân a souten ar re-all.
Me a entent un Doue, ur princip souveren,
Eternel dre e natur, ha na zepand diouc'h den.

Al labour a remerques, nonpas an artisan;
Ar bed-mâ a so matier. Ar G'hrouer e-unan
A so vertuz ha buez, speret pur ha parfet:
N'en deo na corf, na massif, evit beza guelet.

Eternel dre e natur, ec'h exist a viscoas,
E pado da virviquen, hac e ma en e choas
Ober evel a garo. An oll, bras-ha bian,
A so conservet gantan : ne zeus netra heptan.

*Omnia per ipsum facta sunt; et sine ipso factum est
nihil, quod factum est. Joas. Cap. 1.*
Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum. Ps. 137.

*

EILVET GUIRIONE.

IMMORTALITE AN ENE.

Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Psalm. 31.

ME hoc'h ador, va Doue, hac ho trugareca.
Ha possubl eo ho pe-hu grêt qellies a dra,
Na qement a zispignou evit antretien
Un dra a so da velet qen dister hac an den!

Mes, petra lavaràn-me? an den eo er bed-màn
Ho parfeta crouadur. Roet oc'h eus dezàn
Un ene intellijant, capabl d'hoc'h anaout,
Hac ur galèn d'ho carout, ar pezh so guella tout.

An ene-se, eveldoc'h, a grou mil sonjeson,
A gompren ar virionez, a agis dre rêson.
E memor, e bolontez hac e ententamant
Eo ho poltret veritabl hac hoc'h imach patant.

Gout a voar examina, doueti, deliberi,
Choas, en em determina; gout a ra preferi
Un action vertuzus da un all a so fall :
Ne veler netra evel er grouadurien all.

Ped micher avantajus, na ped secret util,
Ped calcul, ped instrument, ped benefeg, ped oustil
E deus forjet an ene, evit ar blijadur
Da imita, da drec'hi memes var an natur!

Poezet e deus an avel ha mesuret an eë,
Arpantet an Ocean, domptet al loened goe,
Desqet teuzi ar metal ha chench natur ar plant,
Ha troet en e frofit ar pêvar elemant.

Pa deu dei c'hoant musical, hep implija ar vouez,
Var ar c'hoevr hac an orjal e fredon en e èz ;
Dre scrit, hep offiç an teod, e convers e peb bro,
Ha bremâ ar re varo a gomz gant ar re veo.

Disqet e deus d'al lagad guelet dre ar c'hrystal
Astrou en tu-all d'an eol, ha meur a vuzud all
Invisibl bete vremâ. Anfin, gant ar c'hompas
Eus cavet ur bed nevez na hanaviet qet c'hoas.

Nac a bet invantion o deus crouet an dud,
E qeit ha na remerqer en anevaled mud
Na gout, na capacite da ober voell na voas :
Ar pezh a reont bremâ, er rejont a viscoas.

Gaou oc'h eus eta credi en deus dara al loenet
Rêson hac ententamant, balamour m'o guelet
O soigni o re yunud, o clasq magadurez,
Pe oc'h ober o neizou gant gement a adres.

Ar rêson a zisquelont n'en deo get o hini;
Mes rêson ar Mestr habil a deu d'o c'hundui.
Evel ur montr a zisquel sqiant an artisaa
En deus-aa grât, ha nonpas e sqiant e-unaa.

Coulz e ve dâc'h pretanti en deus sqiant ar goue
A lèz o greun da goueza goustadic dindanne,
O golo gant o deillou, da germi er gouân,
Hac a fleuris adarke d'o abria en hân.

Diferant bras eo ober, ha gout perac e rer,
Rac an oll elemanchou, an natur en antier
A ra, mes hep gout perac, parfetamant peb tra;
An den heppen e-unan a voar perac er gra.

Lezomp-la al loened mud evel ma zint crouet,
Pe int o deus un instinq, pe int-hi n'o deus get:
N'oun doare. Mes cunduet dre dorn ar Brovidanç,
Ec'h ellont ober traou fur, hep caout intellijanç.

A dea memes avichou a ra mil action
Hep consulti e ene hac hep reflexion:
Crafat e benn, remui, hac en em dic'hourda,
Cranchat, frotta e zaouarn, hep gout petra a ra.

Evelse' teu al loened da imita' an den,
Mes, dre guement, a reont, e-remerc'et hep q'et
Int corfou grêt dre ressort, instrumantou fragil,
A ro deomp anaoudeguez da betra int util.

Corf an den so e-unan evel hiai al loen,
Un instrument d'an ege, evit, dre e-voyen,
Remui ha dirija ar grouadurien, all
Var bere eo deupet cabiten general.

O caera privilachou a so roet d'an den!
Ar rêson evit partach, an droat hac an domen
Var guement a so erouet, hac en-tu-all da ze,
Ar faveur preciussa : an immortalite!

An articl-mâ a brouver dre ar metaphisic,
Gant rêsonniou na ell ober d'e nep repic;
Difficil int da entent d'an nep so hep studi;
Mes me o laqai amâ ar sclerra ma ellia.

Ar membr an admirapla, an utilla ezel
Deus an den, eo e lagad. Ennes e'r santinel
A vel deus e c'heriden, hep en em diezàn,
Qement tra, qement objet a so endro dezàn.

An traon na ell qetan dornda douch na da drapout,
Mab al lagad o digass en eur moment d'e gaout
Hac evel en e guichen dezàn da gontempli
Petra a ell da denna a vad deus peh-hini.

Al lagad, evit beza qer parfet e labour,
D'en em velst e-unan a renq ur mezellour;
Er memes tra, an ene ne vel nemet dre boan
Anes mezellour ar feiz e guenet e-unan.

Gouscoude, evit prouvi e immortalite,
Ne meus sonch da implija nemet autorite
Ar sclêrigen naturel, ma vo guelet patant
Eo ar feiz hac ar rêson âceord parfetamant.

Me voar ervad, va Done, just eo en avoui,
Eus un distanç infinit etre'n ene ha c'houi;
C'houi ra peb tra gant ur guer en heur a leveret
Dra vo grêt ar sclêrigen, ar sclêrigen so grêt.

Mes an ene eveldôn a ell en un instant
Ha concev ha produi en e ententamant
Mil dra extraordinal. Mar chomont da ober,
Eo n'o deus qet a bouvoar avoalc'h var ar matier.

Allas! ha treid, ha daouarn, hostillou ha danve,
Assambles pe bep eil guech a so deus e dale;
Ha nemet dre hir-amzer na ell executi
Mil projet a imagin ha mil sonch a deu dei.

Pes labour un artisan a ve grêt-en e benn,
Ha forget en e speret araue en antrepren.
Ma vez an dorn a yae qer pront hac an ene,
Na ell den imagina nac a draou a rae.

Sonjal ha bepret sonjal eo natur an ene ;
Sonjal a ra en difun , ha sonjal dre unyre ;
Or , ar sonch a renq beza un dra spirituel ,
Rac ne goez dindan ini'r sqientchou naturel .

Imaginit ur boultren , un dra an distera ,
Caout a reot gouscoude diou dimansion dezà :
Un dindan , ur varc'houre , ur c'hreiz etre'n daou
benn ;
Mes biqen se ne guevot en sonjeson an den .

Ar sonch , na sqüer , na compas na ell e mezuri ;
N'en deo na bras , na bian ; ne deus na deou , na clei ,
Na costez , na paramant , na fiou , na vent'abed ,
Na neb henvelidiguez gant qement so er bed .

An den n'en deo gouscoude qen assur deus netra
Evel deus e sonjeson , rac e remerq a ra
Evel ur verelaouen a vrill en e ene ,
Hep james disparessi nac en nôs , nac en de .

Attribui d'ar cervel , d'ar goad , na d'an enpen
Ar faculte da sonjal , ar vertuz da gompren ,
A so injust ; rac enfin , perac e privet-hu
An troad , an dorn , an elin deus ar memes vertu ?

Mar leverit eo commun ar vertus-se d'ar c'horf ,
Ar c'hoad , ar mein , an houarn , ur päd , ur vaz ,
ur forc'h ,
A vo capabl da sonjal , rac corfou int ive ,
Ha , pa sonjont , a rêson coulz ha c'houi , marteze .

Mes, nan : ne ell qet divoan deus ar gorrupcion
Ur guenet qer precius evel ar sonjeson.
Ar matier nemet matier ne all da brodui,
Hac ar sonch na concever matier ebet enni.

Gouir eo, an den a veler egaret e rêson,
Pa erru, siouas dezàn, nep alteration
Er fibrou deus e cervel; rac an ene a cess
E operationou neuze en diaves.

Ar c'horf a so viciet, ha nonpas an ene.
An horolach a labour hep ma verq an noade.
An ene a guntunu da gaout sonchou bepret;
Mes, allas! renta rêson aneze ne ell qet.

An habilla organist, mar dîrench e ogrou,
E vo faus ha disacord an ton a c'hoario;
Pa vez distign ar c'herden, ar violonç so mud :
En ur guer, hep benfiou ne labour qet an dud.

Mes pa zoc'h qen obstinet da rei deomp da gredi.
Eo ar c'horf, hep an ene capabl da rêsoni,
Grit eta deomp ur machin a vo deus ho feçon,
Ha communiqit dezàn talant ar sonjeson.

Choisit evit e ober an ingredianchou;
Diouc'h ar matier subtila, grit dezàn ressortchou;
Organisit anezàn er feçon ma qerret :
Petra lisqot-hu dezàn, p'o pezo'n achuet?

Gout a rayo, marteze, ober reverançou,
Mont ha dont, cana, dansal ha prononç guiriennou,
Evel ar pompinelhou deus ar marionet;
Mes ober dezàn sonjal, m'en tou, na reot qet.

Pa vo capapl da entent ar mathematicou,
An dessin, pe al logiq gant e oll reglennou,
Grit din guelet ur machin qen extraordinañ,
Me accordo d'ar matier ar vertus da sonjal.

Ar son hac ar sclêrijen eo an traou ar scavàn,
An nebeuta corporel; mes pa o c'homparàn
Gant ar sonch hac an ene, int grossier en effet,
An ear livet gant an eol, pe an ear agitet.

Art an electricite, vertus ar men emant,
Liou ar ros, c'hoes ar parfum, eclat an diàmant,
Charmou an eol o sevel, pourpr ar ganeveden,
A so crass ha vileni etal ur sonch hep qen.

An traou caera er bed-mâ n'o deus talvoudeguez,
Na pris, na realite calz anezo memes,
Nemet a broportion ma zint consideret
Gant fantasi an ene ha sonjou ar speret.

Pa zeo qer pur, qer parfet, qer simpl ar sonjesson,
An ene e origin, gant muioc'h a rêson,
A so caeroc'h e guened, ha se abalamour
An artisan so noploc'h c'hoes eguet e labour.

An ene a so ivez simpl, immateriel;
Ne deus na poez, na lec'het, na figur, nac ezel:
Immortel dre-gonsecant; rac, nemet ar c'horfou
Ne ellont beza sujet da lezen ar maro.

Ar maro, var a ouzoc'h, eo an destruction
Deus ar substanc corporel, ar separation
Deus ar memprou etrezo; ac'hano concluet
Ne ell an ene mervel, pa ne deus mempr abet.

D'ar c'horfec'h eller troc'ha hac un ezel ha daou,
Hep ma ve grêt d'an ene na prejudic, na gaou.
Ar c'horf a ziminuer, ha nonpas an ene:
Oumàn a chom ordinal en e integrite.

Mar boa an den-se savant, habil ha disqet mad
Qent ma voe troc'het dezàn ur vrec'h pe ur vorzad,
E chom gantàn, o goude, e ingin, e scient,
Hac an oll habilete en devoa diagent.

Guelet a rër tud infirm ha tud estropiet
O caout muioc'h a vemor, delicatoc'h speret,
Ur jujamant solitoc'h, ur rêson muioc'h just
Eguet darn so divac'haign, corpulant ha robust.

Pa vez ar c'horf o repos eo scanva an ene;
Var diouesqel e sonjou a pign neuze en eè,
Pe e tisqen en ifern; hac hep en em-fixa,
Promptoc'h eguet an avel e ra tro ar bed-mâ.

Enfin , pa deu , dre gosni , an den da gaducât ;
E mâ amzer e furnes hac e avisou mad ;
E vemprou a so gourdet , n'en deus pelloc'h a nerz ;
Mes e rêson so assur , hac e ene so serz.

Goude rêsonniou qen sclèr , an neb a lavarfe
Eo deus ur memes substanç ar c'horf hac an ene ,
A so un den vicius hac etourdi e benn ,
Evit gallout , diremors , beva evel al loen.

Ar bayanet o-unan a immortalisas
En o guis an eneou , hac a imaginas
E rançent deus an eil corf tremen en eguile ,
Da veza purifiet qent mont d'an Elisee.

Instruet gant ar rêson , an oll dud ancien
O deus credet e c'haje , goude maro an den ,
En eur vrô all e ene , evit receo eno
Chatimant pe recompanç , hervez e meritou.

Er fond , an dud vertuzus a veler alies
O souffr a heç o amzer mizer ha dienes ;
Hac ar re detestapla o caout prosperite ,
Chanç , boneur hac enoriou etro pad o huc.

Ne aller concilia daou dizurs qer control
Gant madelez un Doue hac e justiq santel ,
Nemet ni a supposse e zeus ur vuez all
Evurus d'an dud honest , maleurus d'ar dud fall.

Dre un desir naturel pep-hini a reget
Ma vo grêt e veuleudi c'hoas goude e zeced ;
Raç rei a ra da gredi dezàn e santimant
Evit beza decedet, n'en deo nemet absant.

Na Doue, naç an natur ne ra netra en vên ;
Pa o deus eta gravet an desir-se en den,
Eo evit rei da entent an ene na dle get
Perissa gañt ar c'horfou, mes subsista bepret.

O excellanç an ene ! n'en dout get esclaves,
Na sujet da viseriou ar c'horf a animes ;
Pa deu emâ da vervel, e chenchés a vue,
Pa ve an ty discaret, ar mestr a ya pare.

Cetu eta, va brois, dre ar rêsonnamant,
Rancontret diou virionez ha daou dra important ;
Da guenta, eus un Doue, Crouer universel ;
D'an eil, natur an ene eo beza immortal.

---

*Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine ;
dedisti lætitiã in corde meo. Psalm 4.*

TEIRVET GUIRIONE.

NECESSITE AR REVELATION.

..... Eripuit nos Deus de potestate tenebrarum et translulit in regnum filii dilectionis suæ. Colos. 1.

Na scuizomp qet, va brois, deus en em instrui,
Rac nemet an ignoranç ne ra d'an dud impi
Cazout evel a reont lezen an Aviel,
Pehini eo gouscoude al lezen naturel,

Mad-oberou ar C'hrouer ha dever ar rêson
A brouv an neçessite deus ar Religion;
Rac netra rêsonaploc'h eguet trugarecât
Ha renta gloar hac enor d'ar sourcen a bep mad,

Pa zeo an den composet a gorf hac a ene,
Eo just e contribufe an eil hac eguile
Da renta, en o feçon, d'ar Mestr oll-buissant,
Homachou interior hac ur c'hult apparant.

Mes ar rêson e-unan ne lavar qet d'an den
Petare cult a dleer d'an Autrou souveren,
Na peseurt saerifiçou a-se ret d'e galmi,
Pa hor-bo bet ar maleur, siouas, d'en offanci.

Ouspen-se, ar goal exempl, dallentez ar speret
Hac inclinationou ar galon corrompet,
Alies trec'h d'ar rêson, a ell chench an homach
Deus an adoration en pur hugunodach.

En qeit ha ma voe lêzet an den gant e rêson,
Hep sicour, nac asistanç ar revelation,
E voe goelet gant horrol, ouspen en eur c'hontre,
An drouc-speret adoret e plaç ar guir Doue.

An drouc-speret, dre orgouill, a selvezas dezàn
Beza egal da Zoue ha parfet eveltàn;
An den, dre gorrupcion, a forjas, er c'hontrel,
Doueou hanval outàn, vicius ha charnel.

Da oll viçou e galon ha da re e ene,
E choasas peb a batron, e ras peb a zoue;
Hac evit caout un excus en e oll disurzou,
E qemeraz da vodet exempl e zoneou.

Evelse gant an amzer e voe plaacet en eê
Ar c'hrim hac e gompliçou, ha dre un dallente
A zizenor ar rêson, e veljao'h adori
Doueou ne garjac'h qet da foja en ho ti.

Jupiter an impudic, an infam Cupidon,
Venus, ar vreg debordet, Mercur, tad'al laeron,
Bacchus, patron an debauch, Mars, diaoul ar mun-
trou,
Hac an oll sceleradet a voe grêt doueou.

Dindan mil figur estranch e voe represantet
Idolou mâl ha femel, darn tud, darn serpentet;
Hac ar payan d'an daoulin, evel un imbecil,
El lec'h un Doue heppen a banavezas mil.

Pep Doue da imita a rê d'an hugunot
Beza seul-viciussoc'h, seul-vui ma voa devot;
Ha dre ma rê e bossubl evit gounit an eë,
E creiz goelet an ifern en em brécipite.

Ac'hane e commanças ar superstition
Da invanti mil espeç abômination:
Sorceres, divineres, ceremoniou ven,
Observançou impudiq, sacrificou hamen.

Ni hon-unan, va brois, gent ma voe anoncet
En hon toues an Avel, a voa ive plonjet
Er vrasa tevalijen deus an idolatri:
Ne voa get var an douar sottoc'h egnétomp-ni.

Qement enézen nevez ha qement continant
A so bet disolbet betec an heur present,
A voa cavet habitet gant tud goe ha sauvach,
Ha nemet da idolou na rentent o homach.

Darn o devoa ur ser pant evit en adori,
Hac a gasse bugale dezàn da zevori;
Darn all voa ar c'his gante, hac a gave abeg
Pa ve maro an ozac'h, ma na lazet ar vreg.

En eur vrô, ur merdeat, pa deuje d'en em goll,
E've casset e galon beo-buec d'an idol;
El lec'h-all ec'h ordrenet d'an dud yaouanq mouga
O zad, o mam, pa choment re bell da languissa.

Gant mez ha confusion ne greten qet parlant
Deus al lubriciteou, an ardou indeçant,
Ar praticou infernal a voe imagnet
Gant an dud evit renta enor d'an drouc-speret.

Poan ho pe deus vac'hredi; mes guir e gouscoude,
Qement action barbar, qement brutalite,
Qement crim, qement torfet a eller da ober
A voe cavet vertuziou ha grêt dê un auter.

Estrancha impiete! peguen dibalamour,
Peguen dall, peguer coupabl eo rêson an den paour!
C'hoant am bez da lavarat eo coulz tremen hep-di;
Al loened gant o instinc a so muioe'h dissi.

Ralamant eo e zever accord gant e banchant;
Avoalc'h eo difen un dra, ennes just en deus c'hoant
Da ober dre breferanç, hac evel ma vez grêt,
E zorc'hen a goust dezàn alies mil regret.

Carout ar mad ne ra get, cazout an drouc a ra;
Blam, hac ur moment goude meuli ar memes tra,
Na james beza contant, cetu aze an den,
Gant ar rêson inconstant a so carguet d'e rêson.

Dre oll e clasq e voneur, hep e gaout en neplec'h;
Deus un dra en rejouis, eus cant all hac en neg'h.
Hirio var rod ar fortun, varc'hoas e ma dindan;
Guenel a ra en daelou, mervet a ra er boan.

C'hoas ma vije ar boneur reservet d'ar vertu;
Mes, allas! peur-liessa ar c'hontrel a erru.
Ur gombat cuntinuel, ur vicher meurbed rust
Eo pratic ar vertuziou ha buez an den just.

Paourante, collou, cléved a deu d'en eprouvi;
Ar bed hac e vaximou a so deus en tenti;
Hac ar pez a ro dezàn c'hoas muioc'h a labour,
Eo dompti e voal banchant, e vrassa adversour.

An den a so er bed-mâ ur rôue didronet;
Grêt voa evit comandi d'e siou direglet;
Mes revoltet eo outàn ar sujedou fall-mâ,
Ha bremâ, e lec'h gouarn, e renq oboissa.

Ar rêson c'hoas avichou a brestant eo mestres;
Mes desiriou ar galon a c'holo dei e mouez,
Hac a refus e zelaou qen na vont contantet.
Ar gonfiac a reproch; mes an drouc a ve grêt.

Ha possubl ve e vije an den qen variant,
Qen diantel, qen follec en e gommançamant!
Salocras! rac ar C'hrouer a ras peb tra parfet:
E oll œuvrou so dissi, hac an den n'en deo qet.

An den so digeneret eta unac'houlz benac,
Ha ne voar qet e-unan na penaus, na perac.
Piou a revelo demp-ni a betore sourcen
Eo deut ar c'henta disurs deus an natur humen?

Al loened mud a velân, hac ar bed en antier,
Oc'h ober incessammant bolontez o C'hrouer:
An den hep qen antettet en e revolteres,
Na selaou den, na Doue, na conscianç memes.

Piou a reconcilio an den gant e Zoue?
Na piou a remedio da glênvê e ene?
Allas! doun eo ar gouli, an drouc a deu a bell;
Me meus aoun bras e bec'het a so originel.

O sapians eternal! disqennit diouz an eê:
Laqit c'hoas ho crouadur var hent ar virione;
Sicourit-ân hoc'h-unan da bresanti enfin
Un homach pur ha parfet d'ho Majeste divin!

Considerit gant truez frenesi e rêson,
Tevaligen e speret, gouliou e galon,
D'en tenna deus an neant, pa zoc'h bet e Grouer,
D'en tenna diouc'h ar pec'het, bezit c'hoas e Salver.

Ar heden-se, va brois, a so bet exâucet :
Deus e dron celestiel, Mab Doue disqennet,
En deus prenet an ene dre e varo er groas,
Hac instruet ar rêson dre al lezen a c'hraç.

Al lezen-mâ, o'hoas ur vech, eo lezen an natur,
D'abord gravet en calon ar c'henta crouadur ;
Un eil guech gant Moyses e voa bet publiet,
Un deirvet gant Jesus-Christ eo bet sanctionet.

Da dribunal ho rêson en ho calvan bremañ,
Consultit-hi, mar qeret, evit gout var betra
Eo fontet ar virionez deus ar Religion,
Nonpas evit penetri ar revelation.

Just eo dêc'h examina, rac ne bretantan qet
Gounit hoc'h assantamant, qen em bo disquelet
Ha grêt d'ho rêson memes santout qement preuvea
A die rei dêc'h da gredi lezen ar gristenien.

An implich deus ar rêson emuiqen a gonsist
Da c'hout hac én so Doue hor Salver Jesus-Christ;
Hac én a ras d'er prouvi qellies a vuzud,
Anfin, hac én a lezas eul lezen gant an dud.

D'abord, ne zeus neb douetanç na eil Doue parlant
Langach an oll dud marvel, pa zeo oll-buissant ;
Hac an dud, deus o c'hostez, n'o deus bet ar rêson
Nemet evit ma eljent receo instruction.

Naturel eo d'an autrou parlant ouz e vevel,
Ar roue eus e sujet, ar tad ouz e vugdel.
N'en deo qet injurius qen nebeud d'ar C'hrouer
Parlant ouz e grouadar, qelen e servicher.

Ne eller eta oppos d'ar revelation
Nac impossibilite, na contradiction.
Ne meus ive da brouvi nemet un dra hep qen :
Eo Doue deat en effet da reditna an dea.

Var an douar ne arru netra dre accident,
Dre chanç, na dre avantur ; just eo dre gonscant
Anaout eo ar Brovidanç en deus ho preservet
Bars en oll dangeriou-mâ : anes voac'h oll collet.

An dud a voe gant Doue crouet expressamant,
D'e anaout, ha d'e garet ; mes allas ! ar serpent
O dallas, hac e sonjont stourm ouz Doue memes ;
Mes, allas ! victim int bet deus o dallidiguez.

Mes ar C'hrouer a voezo reperi e labour,
Humilia'n drouc-speret ha rei deomp c'hoas sicour ;
Infini eo e c'halloud, leun eo a drugare,
Jalous eo diouz e enor, ne vanko qet da se.

Me rayo var ar poent-se moyen d'ho contanti ;
Mes teulet plê dre avanç : ar rêson ne dle mui
Contesti lezen Doue, ur veach ina parlant ;
Ar rêson a dle tevel indubitablament,

Mes ar feiz, emedoc'h-hu, a brepos da gredia
Mysteriou incoñcevabl; ha me ne fell qet din
Contraria va rëson, nae ajouti creden
Da draou a so d'am speret imposubl da gompren.

Coulez e ve dec'h lavaret na gredit netra tout
Deus a guement a velit; rac ne allit qet gout
Penaus ec'h ell al jagad goëlet ar pezh a vel;
Ennes a so evidoc'h ur myster naturel.

Mil dra so var an douar a draou commun avoalc'h,
Na ellit qet da goncev; chöm a ra ho tilac'h
Da c'hout penaus eo crouet ha formet peh-hini;
An natur e deus miret ar secret evili.

Var rapport ho taoulagad o c'hredit gouscoude;
Perac eta distout deus rapport un Doue?
Ho taoulagad so tromplus, mes Doue n'en deo qet;
Na ell na beza tromplet, na trompla den ebet.

Speret ar Zent assambles, ha speret an Æle
Birviquen ne gomprenint qement a voar Doue.
Penaus eta ec'h elle un den var an douar
Disolo e vysteriou, na sondi e bouvoar?

Ouspense rar mysteriou a ro dec'h da gredi,
Mardint calz dreist ar rëson, n'en dint qet controldei.
Pa na vel qet ar rëson sclëramant e vent faus,
Var gomz Doue humblamant e lle en em repos.

Ur buguet prest da c'henel, ha e'hoas en côf e vam,
Ma elfen conta dezàn eus ur vrô nevez-flam
Ha carguet a varvaillou grêt d'e receo amàn,
Ennes a ve, m'en assur, ur myster evitàn.

Rêson am bes, goussoude; ha pa ve deut er bed
Da gontempli e-unan an eol hac ar stered,
Hac oll charmou an natur, neuze ec'h anzafe
Em boa rapportet dezàn conform d'ar virione.

Allas! me a so ive c'hoas en devaligen;
Côf ar vam eo an douar a so deus hon douguen.
Dre ar maro e teuimp da c'henel a neve,
Ha neuze e comprenfomp sclêroc'h comzou Doue.

Pa glêvàn tud dirêson bremâ o lavaret
Eo re gôs an Aviel evit beza eredet,
Hac ec'h eller contesti traou a deu a guer pell,
Ne oun pe me dle respont, pe me a dle tevel.

An eol biscoas brillantoc'h ne vœ e sclêrigen,
Goussoude eo ar c'hossa deus ar grouadurien;
Lavaret a reet-hu eo re bell diouzoc'h
Evit gallout assuri e sclerra ac'hanoc'h?

An Aviel so ive sclêrigen an ene,
Doctrin an oll vertuziou, ha levr ar virione,
An traou so merqet ennàn, caer o deus beza côs,
Pa voant guechal averet, n'en dint qet bremâ faus.

C'houi hac otud dirazoc'h, supposomp mit bloasso,
A bossed ur gommanant a feiz vad en ho pro;
Hac én a vez dereat dont d'e gontesti dèc'h,
Var digarez eus re bell aboe ma mâ ganèc'h?

Seul-gossoc'h eo ho toman hac ho possèssion,
Seul-ligitimoc'h ivez eo ar brescription,
Dreist oll pa oc'h eus titrou hac obtenet setañ
Var ar re o deus clasqet troubli ho jouissañ.

De-memes an Aviel, seul-vui eo ancien,
Seul-vui e verit ive creañ ar gristenien;
Seul-hirroc'h ma zeo padet hà ma pad e zoctrin,
Ha seul-patantoc'h ivez e veler eo divin.

Ne zeus articl er Gredo n'en deo bet contestet
An eil goude eguile gant an heretiquet;
Mes gant o antetamant int tremenet pell so:
An Aviel so chomet hac ar memes Credo.

Peb neventi so ur c'hrim en doctrin an Ilis;
A bep amzer e veler chasseal deus e c'hreiz
Piou benac en e c'hreden a alteras netra,
Pas ur guèr, ur syllaben, memes un *iota*.

Maleur, eme'n Abostol, mallos d'an den impi
A brezeg un Aviel differant d'an hini
A meus-me prezeguet dèc'h; ho preveni a ràn,
Ha pa vez un æl memes, na gredit qet dezàn.

Mes perac, a repico amâ tud insolant,
Ne deû qet Doue brêmâ e-unan da barlant
Eus peb-hini ac hanomp, evel a ras goechal?
Rac ne zeus den obliget da gredi un den all.

Evit respont en daou c'her : Goulennomp digante
Hac én a gontreyener da urzou eur Roue
Pa na zeu qet beveach en e bersonach propr
Da gomz en particulier eus peb-hini e bobl?

Eur rum tud a so hirie, ha varc'hoas eur rum all;
Mar car peb rum pretexti un digare qen fall,
Ar prinç eta a rencô beza bemdez en hent
O colporti e urzou hep repos ur moment?

D'ar Gonvansion, e cacac'h e ve re a fatiq
Ma ranqfe en em dransport a bez en peb distriq,
En peb bourg, en peb famill, var ar meaz hac en qær,
Da notifia dezo qement decret a rêr.

Mes, salocras, ar Roue evel ur Republiq,
O deus en peb tribunal officerien jurdiq
Da intima o urzou d'ar rest ar sujedet :
Maleur neuze d'an hini n'o executo qet.

Er feconse, Mab Doue, qent quittât ar bed-mâ,
En deus choaset ministret carguet da bublia
Ar maximou important eus ar silvidiguez,
Hac arz d'an oll d'o selaou evel Doue memes.

Ar soumission, ar respet, ar memes deferanç.

Dleet d'al legislatour, a so, en conscianç,
Dleet d'ar re so ive carguet deus e urzou,
Pa zeo guir ne labouront nemet en e hano.

Doze so oll-galloudus, hac a all, evit guir;
Parlant ouzoc'h e-unan, hac hervez ho tezir;
Mes goulen se so injust, ur veach ma ouzoc'h
Eo deus e bers assuret e parlanter ouzoc'h.

Avanç, n'oc'h eus neb oblich da gredi an dud'all,
Eo disclèria d'ar publiq oc'h un original;
Rac nac a rapport bemdez na selaouit-hu qet,
Hac a gredit gouscoude, hep o beza güelet!

N'oc'h eus grêt nemet clêvet histor Spagn ha Brô-
Sauz,
Hac biscoas n'oc'h eus credet ec'h ellient beza faus.
Rèson oc'h eus; mes ivez, ne zeus histor abet
Gredaploc'h eguet hini Legislatour ar bed.

Remerqit pebes urz caer so er grouïdiguez!
An eol, tad ar sclêrigen, o rej an deiz bemdez;
Al loar d'e mouvamanchou na vancas qet biscoas;
Ar stered, er firmamant attest ur C'hrouer bras.

Guelit ar pêvar sêson o c'harru en o foent,
Hac o laqat produi pep tra, hervez o hent;

Anfin, sellit endro dèc'h, peb tra a brouvo sur
Un artisan oll-buissant, Crouer an oll natur.

---

*Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quod Christus
Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere. T. 1.*

PEDERVET GUIRIONE.

DIVINITE AR RELIGION GRISTEN.

... Magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne;... prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo. 1. Tim. 3.

NE zeus netra da gredi er bed universel,
Mar deo ar Bibl supposet ha faus an Aviel.
Mar domp tromplet er poent-se, eme sant Cyprian,
An neb en deus hon tromplet, eo Doue e-unan.

Daou bobl privilegiet a ra profession
Da gredi eo revelet o diou religion.
An titrou a bresantont a so incontestabl;
Un niver so a destou, hac oll irrecusabl.

An daou bobl-mâ, en effet, evel o diou lezen,
Ne dlefant beza contet nemet unan heppen,
Pa zeo guir an eil lezen n'e deus qet abroget
Totalamant ar guenta, mes perfectionet.

An assemble general deus an oll gristenien
Eo ar furra portion, ar savanta loden
Deus a oll dud ar bed-mâ, hep contestation :
Biscas n'o deus meritet qen reputation.

De-memes ar judevien, qent-eguet ar re-mâ,
A voe, deus tud o amzer, ar judiciussa ;
De-memes, divezatoc'h, test-an Tadou Santel
A-unan e deus fontet maxim an Aviel.

Al levrion religius, scrifet gant Moyses
Ha re an oll Brofetet a so c'hoas en hon toez,
Hep falsification conservet gant respet
Abaoue pêvar mil bloas dre bôvar c'horn ar bed,

En daouarn ar judevien evel en hon re-ni
E maint conform da velet, Impossubl eo prouvi
E ve ganeomp na gante chenchet ur guer hep qen :
Var se ne zeus etrezomp reproch abet agrea.

An oll ilisou christen, eyite da veza
Var meur a boent disaccord, o deus ar memes tra
Conservet fidelamant ar pêvar Aviel
Evel ma voent recevet digant an Ebestel.

Ar Sacramant adorabl hac an Avielou
A voa referet dezo ar memes respetjou
Gant ar gristenien guenta. Un torfet e vije
Alteri, na profani, na livra aneze.

Ma vije nac a'joutet, na suprimet natra
Er pèvar Avielar, lavarit deomp eta
Gant piou, pelec'h, pea gouls; na penos an Ilis
N'e deus-hi get abretoc'h santet ar ardele.

An Ilis eo va goarant, eme sant Augustin;
Anes e autorite, nac en levriou divin,
Nac en Aviel memes, n'em be creden abet;
Mes, var e c'homz impossabl eo din beza tromplet.

Mardoc'h bremâ rësonabl, bezit, mar plich ganec'h,
Ar gomplesanç d'am selaou, ha me zisquelo dec'h
Na ellit get, gant justic, supposi e ve faus
Nac an Testamant nevez, nac an Testamant côs.

Ar Bibl eo an archivou general deus ar bed,
Histor an Tadou qenta hac ar Batriarchet
Abraham, Isaac, Jacob hac e zaouzec buguel,
A bere eo sortiet ar hobl a Israël.

Al levr-mâ eo an depot hac ar proces verbal
Deus ar miracloù public hac extraordinary
A eure abers Doue Moyses hac Aaron
Da zelvra o breudeur deus daouarn Pharaon.

El levr-mâ e correatet hano ar famillou,
Ar partach gvet etrezo, urz ar sacrificou,
Tenor an offic divin, ar gosseliou annuel,
An droat hac ar c'hustumou civil hac criminel.

Remerqit, en eur dremen, penaus an traou-mâ
tout

A voe fountet en memor hac evit rei da c'houit
Ar burzudou estonus a voe grêt gant Doue
Evit tenna ar bobl-mâ deus e gaptivite.

Peb gouïel herz, peb reglamant, peb institution
En em rapport d'ar miracl a voe'n occasion
Deus o etablisamant; ha dre ar rêson-se
Na ell den anzaou ur poent a recus eguile.

Mar doc'h eta antêtet da revoqi en douet
Rapportjou miraculus an Israelitet,
Eo qercoulz d'ec'h, en daou c'hir, protesti a vrema
Biscoas pobl a Israël ne zeus bet er bed-mâ.

Goab a vo grêt ac'hanoc'h; mes hoc'h extravaganç
A vez insuportaploc'h, ma teufe deoc'h avanç
E ve Doue Incapabl da ober nep burzud :
Mar doc'h fur eta, cedit gant testeni an dud.

C'hoec'h-cant-mil den, hep conta an oll dud ancien,
Ar graguez, ar vugale, a ya en eur vanden
Gant Moyses d'an dezert, hac a so, a gredan,
Testou avoalc'h da guinnic d'an den incredula.

Daou pe tri den, marteze, pa vent bas a speret,
A eller c'hoas da drompla; mes n'en deo qet êzet
Trompla un niver qen bras a velas alies
Hac a attest assambles miraclou Moyses.

Ar pezh so remercapla, ar Profet a scribas eiff
An traou, dre ma erruent, ha memes, var ar plac all
Hac o lennas alies d'ar bobl oll-assamblet, eufiant
Evit na vije pretext a ignoranc ebet.

Hac e vije ar sant-mâ an trompler ar finna,
Gant e oll finesseou, impossabl, roh dezâ
Rei da gredi da ur vtô, d'an oll, bian ha bras
O deus guelet ha clêvet traou na veljont biseoas.

Penaus da c'hoec'h-cant-mil den gallont perstadi
O deus goelet en Egypt nao goalen a gast
A extermin Pharaon hac e oll sujedet,
Mar deo guir ne anduras Pharaon domath ebet.

Var droad o deus, emezo, treuzet fons par mûr Ru;
Ar Mân hepquen o bevas daot-uguent bloas d'ioh' b-â.
Ur goabren o rene hac en deiz hac en nos,
Penaus o deffe credet an traou-se, mar boant faus?

Maro int gant ar sechhed; hac evit o recours;
Moyses deus ur garnec a ra sailla an dour,
Côs ha yaouanq ec'h evont deus ar memes souscoz;
Un avantur qer public ne deo qet ur fablenb all.

Deus, e creiz ar gurun, a ra entent e vonez;
Divar menez Sinai, tout en e c'hlevont frès,
O publi e Lezen; ne golloqet qet, ur guir
Ret e vijent oll sorcet, ma n'en deo qet se guir.

Mes qement a dud sorcet a so marvailloù all,
Ha marvail-evil marvail, e ve ret beza d'alt
Imagina ar voyen a so impi ha foll,
Evit contest miracloù attestet gant an off.

Ne avañc' get hivroc'h, rac va intantion
N'en deo get ober amâ un dissertation.
Hac ar pezh, ispicial, a zisplich moia din,
Eo rancout qen alies rei d'ec'h ar demanti.

Mar qerit lenn hoc'h-unan gant ur speret poset
Levriou ar Scritur-Santel, e vezot didromplet
Ne remercot get eno langach an trompleres,
Mes langach ar virionez hac hini ar furnes.

Dalc'hit da examina ha lennit pen-da-ben
Doctriañ Hebreanet, hac e velot ouspen
Ne zeus get ur figuren, na memes ur chabist
Na gundu directamant da lezen Jesus-Christ.

Emâ just eo an alc'hoez a zigor hac a zer
Intellijanç ar Scritur : hep emân ne veler
En traou so profetiset na suit, na selèrigen
En defiaut anzav emân eo dall ar judvrien.

Anfin, an ton, al langach, ar maximou, ar stil
Deus al levriou revelet, a ra gullet facil
En deus ar memes Speret dietet an dion lezen,
Hac eo an eil necesser da explica eben.

Confrontit an Avel gant ar brofessiou ,
Oll sacrificou Aaron gant ar gouir Mysteriou ,
An Testamant Ancien gant an hini Neve :
Impossubl eo d'êc'h doueti na vent ouvrach Doue.

Daou vil bloas qent ma c'hanas Mab Doue, hon
Salver ,
Ar Brofetet a verqe en termeniou qen sclêr
E vuez hac e varo, e c'hloar, e bassion,
Ma zeo ret e parlantjent dre inspiration.

A bell lezen Moyses, a dôst lezen ar c'hraç,
A annonç en peb pâgen ar memes Messias :
Ounnes dre figurennou a roe deomp avis
Ec'h arruje, hac oumâ e disquél gaut ar bis.

Mes fin so d'al lezen gôs : ne ve qet davantach
Dirac ar realite ezom deus e imach.
Mudal a ra an eccleo, pa vez tostêt ar vouez,
Pa deu an eol da bara, ar sqeud a dispares.

An donediguez divin deus ar Verb eternel
E deus evit testeni miracloù qen reel,
En qer bras nombr, qen asnad, ma forçont ar rêson
Hac an natur estonet da anzar int güirion.

Ar miracloù-mâ ive ñe voent qet operet
Dioupedeirguez hep mui qen en coach hac ensecret,
Mes bemdez publicamant, hac e presanç ar re
A garje o c'hontesti, ma vije possubl dê.

Er guær a Jerusalem, ha partout trô var dro,
Hor Salver, hed e vuez, a eure burzudou;
Hac e Zisqibien goude, armet eus e bouvoar,
Ne rejont qet nebeutoc'h dre oll var an douar.

Millionou merzerien deus peb brô, deus peb oad,
Ha tud ar re savanta o deus scuillet o goad
Qent renonç da Jesus-Christ; rac qer sclêr hac an de
En e bersonach santel e velent un Doue.

An den, gant e oll rêson, ne voar qet da betra
Attribui ar vizer a andur er bed-mâ,
Na gout pelec'h e zayo, nac a belec'h eo deut.
Allas! deus ar virionez ne vel nemet ar sqeud.

Mes Doctrin Salver ar bed a expliq d'ar rêson
Hor maleur originel, ar pris deus hon rançon,
Excellanç hon eneou, planeden hor c'horfou,
Natur an Divinite hac hon oll deveriou.

Compandi a ra peb mad, difen a ra peb droug;
Ar recompanç a bropos, ar bunion a zoug;
O diou e zint eternal : peb tra a vo poezet,
Ul lom dour roet d'ar paour, ur gomz væn proferet.

Un disqibl da Vab Doue a die douguen e Groas,
Renonç dezàn e-unan, carout an nep en cas,
Renta'r mad evit an droug, rei memes e vue
Evit hini e nessa, pa vo necesser se.

Biscoas orgouill ar speret, na penchant ar galon
N'o deus ellet invanti ur seurt Religion.
An den, goude ar pec'het, a so re qizidic
Evit, anes graç Doue, el laqat en pratic.

Deus an eil penn d'eguile, pa velàn-ta ar bed
Sòumettet d'an Aviel, chenchet, convertisset
Gant daouzec den, nonobstant arc'hiq hac an natur,
E velàn dorn ar C'hrouer o rën er c'hrouadur.

Da ober an tol eaer-mâ, n'o deus, an Ebestel,
Nac armeou, nac arc'hant, na talant naturel.
Mar senter diouz o c'homzou, anzavomp ar burzud:
Un Doue, dre o guinou, a gomze diouc'h an dud.

Ne voe promettet dezo, n'o deus recevet qen.
Nemet trubuill ha croasiou deus an eil brô d'eben;
Mes, en despit d'an ifern, d'ar bed ha d'e valiç,
Dre o goad hac o doctrin e fontont an Ilis.

An Aviel so clêvet hac en Nord hac er Sud,
An idolou discaret, an oraclou so mud;
Rom anfin a so christen, hac e impalaer
A vel trec'h d'e armeou daouzee pesqetaer.

Pagonzont, int comprenet en qement langach so:
Pa gueront, int entetet memes gant ar maro.
Ar squeud anê, o tremen, a rent yac'h ar re glàn,
Ha betec an arouant dezo a renq doujan.

Gouscoude e protestont d'an oll a vouez huel
Int o-unan pec'herien , tud paour ha tud mortel.
Dre c'hraç Doue , emezo , hac en hano Jesus ,
Nonpas dreizomp hon-unan , e zomp qer galloudus ,

En porchet Templ Salomon me vel Pêr arrêtet
Gant ur paour : biscoas camed na pas n'en devoa grêt.
« Ne meus nac aour , nac arc'hant , eme Pêr , da
rei dit ;
« Mes , sao , en hano Jesus , divac'haign var da dreit. »

An œuvrou miraculus hac extraordinâl
A rê Paul ha Barnabas , a roas da sonjal
D'an dud e voant daou Doue. Dija e proposer
Offr dezo ur sacrific qer sevel un auter.

Petra' rit-hu , emezo , tud foll ha diavis ,
Renta da grouadurien enor ar sacrific !
Da brezeg ar goüir Doue omp deut en ho presanç ;
Crouet , prened oc'h gantâ ; roit dezàn hoc'h ezanç.

Dre ar memes burzudou o deus , o disqibien ;
Perpetuet an Ilis , astennet e domen ,
Miret e Sacramanchou , ha gant fidelite
Conservet bete vremâ an depot eus ar Fe.

Nan , nan ; ne ell qer Doue na presta e hano ,
Na cedi e buissanç da laqat hon deceo
Dre dud qer religios , dre viraclou qer sclêr ,
Dre un doctrin qer parfet , nac epad qer amzer.

Petra oc'h eus-hu bremâ da replica d'ho tro?
En em glêm a reet-hu eus fin d'ar miraclou?
Ha pa na velit pelloc'h hini grêt gant Doue,
E zoc'h tentet da goeza en incredulite!

Ah! petra leverit-hu? ne ra miracl abet!...
Piou e'n den var an douar n'en deo en em gavet
Conlz pe goulz deus e vuez en risq da berissa,
Anes un espeç miracl so deût d'en delivra?

N'en deo get da gontânti curiosité an den
E tle Doue implija e c'halloud souveren.
Ma teufe ar miraclou da veza re gommun,
Ne raent impression var daoulagad nicun.

Dre ma zeo ur rallentez, e teu't da admira
Pêvar-mil den en dezert bevet gant pemp bara,
Hac ar bed oll conservet ha sustantet bemda
Dre ur miracl cuntinu, den ne ra vân a se.

Doue-ta en deus sonjet difuni ar pec'her,
Ha disquél ar virionez a amzer da amzer
Dre œvrou dreist-naturel, pere, pa vent prouvet,
Evurus neb o c'hredo hep o beza gulet.

N'en deo get ar miraclou gen rar a sonchfe dec'h;
Rac na veler plaç devot frecantet en nep lec'h
N'o deve ar miraclou roet occasion
Deus o etablissamañt hac o erection.

Més daou seurt a remerqer oporet gant Doue :
Darn a ra en e goler, darn all dre garante.
Dishanaout e asistanç eo micher un iagrat,
Ha resista d'e doliou, hini ur selerat.

Oh! nac a dud a veler obstiuet, pete'r poent
Naden, na Doue pelloc'h ne fell deo da entent.
Un niver a viraclou a velas Pharaon,
Hini anê gouscoude na dôuchas e galon.

Miraclou a c'houlennit! Mes eiz pe nao bloas so
Ema'r voalen a gastis astennet var ho pro;
Hac hoc'h obstination, siouas, bete vremâ,
Eo deus an oll miraclou an epouvantapla.

Ar bed a vel gant eston ar boan a guemeret.
Evit beza maleurus, An oll a so tentet
Da lavaret eo coezet mallos Doue var Franç.
Ha n'en deo qet ar re-se miraclou a venjanç?

Acharnet ouz an Ilis, e carac'h e dispen
A guichen ar men'qenta. Gouscoude birvigen
Ne denot a henn d'e discar, rac, dre ur miracl all
Doue, fidel d'e gomzou, a so deus e divoal.

E creiz an debordamant eus a hep seurt viçou.
A so deus e attaqi hac a attaq d'e zro,
Goerzet ha disenoret gant darn e bêleyen:
Ha n'en deo qet ur miracl a so deus e souten?

Puissanc ar rouane, otorite ar bed
A ell varia, siouas, test ar peñ a velet
Arruet en ho contre. Caer-so politica,
An oll lezennou humen so sujet da faya.

Mes an Ilis Catholig ne deus qet trivilet;
Fidel d'ar memes doctrin, biscoas n'e deus dictet
Gour'hemenn pernicious, na decision contrel;
Ret eo e ve cunduet gant ar Speret-Santel.

Abaoue trivac h-cant vloas betec an heur bresant,
Ordinal persecutet ha bepret triumphant,
E ra d'e adversourien verilia bemde
Pronostic an Avel, promesse Mab Doue.

Me e'r goarant, etezan, an Ilis, va fried,
E deo evit fondamant ar roc'h hac ar garrec;
Oll buissanc an ifern ne drec ho qet varni;
Bete fin an amzeriou bepret me vo ganti.

Cessit eta, tyrantet, rac poan gollet ho pe
Esse beuzi-en Ilis en goad e bugale.
Ar goad por-se a squillit eo ar greñ hac ar had
A boblo c'hoas an douar deus a gristenien vad.

Caer en deus an avel foll hac ar mor tourmanti,
Bag Pêr na rai qet naufrach. Pa deuyo da galmi
Reuz ar bersecution e tisedelo e fenn
Evel an eol pa zispac demeus a ur goabren.

James an epl beniguet ne baoues da vrilla :
El lec'h all e ve savet pa ve cuzet amâ.
Ar Feiz, evel an astrou, caer so en em oppos,
Eclipsset en Oriant, a squeud en Anter-Nos.

Commanç a eure para en Asi, en Afriq,
Ha bremâ deus an Europ e ya d'an Ameriq.
Deus a Franç e tremeno marteze en plaç all,
El lec'h ma vo recevet ha gant frouez ha gant mall.

Pourmen a ra e flamboes dre bêvar e'horn ar bed ;
Deus e sclêrigen divin pa na brofiter qet,
E dilez ar bec'herien ec'h abandon o bro :
Divoallit, va brois paour, na ve arru ho tro.

Ar pastoret-se memes oc'h eus forbaniset,
A so gant ar Brovidanç, marteze, destinet
Da gass hano Jesus-Christ etouez ar bobl payen.
Alies maleur eur vro a ra boneur eben.

Justiç Doue a-unan gant e visericord
A lèz darn ar bec'herien da berissa er port,
Hac a bourvez asistanç d'ar re so er môr bras.
Adoromp e oïl-buissanç ha menajomp e e'braç.

Piou a lavarje deomp-ni, deg vloas so tremenet,
Neuze e'hoas, en apparanç, e voamp Catholiquet,
E vije, abars neheut, grêt ouzomp un difen
Da veza, da gaout memes an hano a Gristen !

Cetu ni rentet eno, ha guir ne leverer.
Allas ! hac a nebeudou en em accustumer
Da dilezel praticou ar güir Religion
Evit heuill neventiou impi ha dirêson.

Entretant an drouc-speret a avanç e labour ;
Caout a ra tud d'en selaou, ha darn all d'en sicour ;
De ha de ar goal exempl, siouas, a c'honezo,
Ha pa dilezimp Doue, Doue hon dilezo.

---

*Vidit Dominus, et ad iracundiam concitatus est : et
ait : Abscondam faciem meam ab eis..... Ipsi irritaverunt
me in vanitatibus suis, et ego in gente stulta irritabo illos.*
Can. Moy. Deut. 32.

P E M P E T G U I R I O N E .

REFUTATION AR VÉLEYEN SERMANTET.

---

*Si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus
et Publicanus. Math. 18.*

TRISTA generation, va Doue, eo oumâ!
Goechal, ferm ha courajus, ar gristenien guenta
A yê d'ar verzerenti, qent supporti biqen
Chench an disterra artiel deus an doctrin gristen.

Bremâ en e ranverser adal e fondamant,
Ha gouscoude d'e difen nemeur n'en em bresant.
An oll a vev disourci, hep na feiz, na lezen,
Bete ma ello divoal peb-hini e voyen.

Eur bêleg touer benac a lezer c'hoas er vro
Da ober e abostol ha da goll eneou;
Mes grai evel a garo, squiza raer gantàn;
C'hoant so da laza ar c'hi, hac er fond e mâ clàn.

Amâ en ho cortozen, bêleyen sermantet:
Poent eo rei dêc'h ur guentel; ma na brofitit qet,

Ar bobl fidel, marteze, a briso va selaou :
O interest eo gouzout gant piou emâ ar gaou.

Pa voamp-ni ouz en em glêm ec'h attaqet ar Fe,
C'houi bretante, er c'hontrel, bremâ e devije
Mui a lustr hac a enor, hac e voa'r barados
Digor franc, gant m'ho pije peb-hini ur barros.

Mes avoui a renqit, en ho confusion,
Mar mâ ar schism en Ilis hac ar viç var an tron,
Ne zeus den oaus nemedoc'h, hac e fin ar c'habal,
N'en doc'h qet guelloc'h tretteteguetho preudeur all.

An ignoranç, an orgouill, ar goal gomportamant
O deus dallet ac'hanoc'h da ober ar sermant.
D'abord oc'h bet regalet, meulet, salarier,
Ha bremâ oc'h miserabl, rebutet gant ar bed.

An dud honest, gant rêson, a deu d'oc'h evita,
An dud fall d'ho pouffoni, goude c'hoas ho trompla,
Hac ho conscianç bemdez a so ouz ho picat.
Trista desolation! insupportapla stat!

Ne rit pelloc'h ur c'hlerge, nac un urz distinguat;
Ne zouguer d'ho caracter nac enor, na respet:
En un ilis polluet, mar grit fonctionou,
Ne gonfier qet ennoc'h memes ar registrou.

Da annonç hoc'h offiçou ne zen mui ar c'hleyer,
Qer bras eo ar gassoni, qement e tetester

Betec ar fals meulendi a rentit da Zoue;
Anfin, gant he soutanen na ellit mui bale.

Evel pa ve mez anzav ar Mestr a servichet,
Oc'h oblijet da zouguen en coach hac en secret
Corf precius un Doue, hep na croas, na letern,
Pa ho pezh, dre sacrilach, lavaret an ofern.

Demp-ni e ve d'en em glêm; mes dêc'h-hu,
salocras,
Choui dle tremen dre eno, pa oc'h eus grêt ar choas,
Hac al le da accepti, hep reservation,
An oll decrejou impi deus ar Gonvansion.

O Jesus, oll adorabl! mar deud da renia
Dirac ho Tad eternal piou benac er bed-mâ
A rusio en ho servich, petore trêtamant
D'ar bêleg a renonç dêc'h memes dre ur sermant!

Ne dlefen qet mont hirroc'h da brouvi grevustet
Eul le qen abominabl; gouscoude, mar qeret,
Me a offr da exposi sclêroc'h ar guestion
Dre boez an autorite hac an discussion.

En un affer important, maxim an oll dud fur
Eo qemeret ar barti a so muia assur,
Ar barti legitima, an hini adoptet
Muia generalamant en scol an dootoret,

Ma vijac'h en em reglet gant ar memes prudanç,
Ho poa guelet ar sermant refusset creon en Franc

Gant cant Escop ha trêgont, gant ar muia moueziou,
Hac an niver habilla deus bêleyen ho pro.

D'an nebeùta e tleyec'h consulti levriou mad,
Goulen avis tud savant, heuill exempl ho Prelat,
Sônjal ho poa promettet en ordination
Peb fidelite dezân, ha peb soumission.

Ne zeus nemet un Doue, ur Feiz hac un Ilis;
Mes facil eo d'ec'h entent ma elfe tud Paris
E reformi bep daou bloas dre actou fantastiq,
E ve güelet, hep dale, un Ilis bep distriq.

Cesar en deus e zomen, an Ilis e hini;
Droat an eil var eguile na dle get usurpi.
Ar stol a so d'an Ilis, da Cesar ar c'hleze;
Emâ a rên ar c'horfou, hac eben an ene.

Salver ar bed a roas hepquen d'an Ebestel
Ar presidanç en Ilis, an dalc'h spirituel,
Ha da Bêr an alc'hoeziou, ar garg hac ar sourci
Da c'houarn ar bastoret evel er bergeri.

Ne allit get ignori emâ'r memes pouvoar
Gant o oll successorret bepret var an douar;
An Esqibien so bremâ en plaç an Ebestel,
Hac ar Pab e plaç sant Pêr, viqel universel.

Ar Pab eo deus an Ilis ar men fondamental.
Inutil eo d'ec'h esse batissa var un all.

An Ilis eo'r gūnien, ar Pab eo ar souchen;
Ar branq̄ distag ac'hane nē ra mui pourseven.

Ar Pab hac ar Preladet a form an tribunal
Infayabl eus an Ilis. Ar poliç general
O deus eus ar gristenies; dezo e referer,
Pa vez abus da lemel, ha reform da ober.

En hent ar silvidiguez, hep risq̄ d'en em drompla,
Dre ar rout o de'o merqet an oll a dle marcha;
Rac dezo eo promettet, pa gomzont a ur vouez,
Ar Speret a virionez, a nerz hac a furnez.

Dezo eo ec'h apparchant ober ordrenançou,
Instrui publicamant, accordi dispançou,
Delegui ar bastoret, hac ordren gant justiç
An implich so da ober deus madou an Ilis.

Dezo eo ec'h apparchant prononç var ar vœuyou,
Sqi an excumunuguen, regli an offiçou,
Interpreti ar Scritur ha fixa ar greden,
Formi o bergeriou ha choas o bêleyen.

Un Escop a so galvet evit un dioces,
Ur Person da ur Barros, ur Bêleg da gôves;
Ne ellont qet exerci, anes an depri mat,
Ar re-mâ deus o Escop, an Escop deus ar Pab.

Evit beza grêt Bêleg, n'en doc'h qet o'hoas Pastor;
Ha pa arrufac'h eno, antreit dre an nôr,

Ha dre approbation ho superioret,
Nonpas dre election ur c'hlub hugunodet.

Biscoas decret an divors n'en deo bet ur rêson
Da un den da gaout diou vreg; nac hoc'h election
Ne ro get d'êc'h qenebeut an droat da sourcial
Deus parros hoc'h amezeg, nac eus dénved re-all.

An Ilis eus ho recet en renq e bêleyen,
Da certen fonctionou ho teputas hep qen
Evit ur certen amzer hac en ur certen lec'h;
Na dleyac'h qet mont hirroc'h, pa na bermette d'êc'h.

Ne ro qet e alc'hoeziou hep reservi an droat
Da reclami adarre, evit rêsonniou mat;
Ha pa zoc'h en e c'hever coupapl a drahison,
E lanç iye'n hoc'h eneb an interdiction.

Eur bêleg goal renommet, mat der d'e ofren;
Ne bec'her qet, ha memes, pa ro an absolven,
E' absolven so valid, e qeit ha ma gonsant
An Ilis e approuvi; mes nonpas autramant.

Ar c'hân a ro dour yac'hus hac a zalc'hida feder,
Pa ya betec ar zourcen; mes gout avoalc'h a ret
Pa vez distro ac'hanc, e chem da zizec'ha
Inutil eo d'êc'h goulaa digantâ da eva.

An Ilis eo ar souden, ar bêleg re ar c'hân;
Mes ar bêleg separet dre e le e-unan.

Deus communion an Ills, adieu d'e bouvoariou ;
Ne ro nul dour ar vuez ; mes hini ar maro.

An aller so decidet : Rom a verq. en e bul
Eo hoc'h oll fonctionou pe sacrilech, pe nul ;
Eo ho constitution carguet a heresi,
Ho minister schismatic, hac ho sermant impi.

Na c'houi, nac ar faus esqeb o deus ho teleguet,
Nac hini ar vèleyen o defe ordrenet,
N'en doc'h netra en Ilis : n'oc'h eus commission
Nemet abeurs un decret deus ar Gouvention.

Hoguen, na puissanç civil, na neb galloud humen
N'o deus bet var an douar droat da rei absolven ;
Èt eo ar Gouvention eta calz re-vuan,
Rei dèc'h un autorite n'e deus qet e-unan.

Na Sinagog ar Judeo, nac ar Senat Romen,
Nac Areopach ar Greç, n'o deus grèt Esqibien ;
Gouscoude en o amzer, hac en despet deze,
E voe fontet ar c'henta Ilisou deus ar Fe.

Dindan lanç an tyrantet, hac hep o c'honsulti,
E conferet an urzou, e voa ret deputi
Ar Bastoret d'ar c'houlz-se, evel a lenn an oll
En Actou an Ebestel, e Lizerou Sant Pol.

Hierarchi an Ills hac e oll degreou
A so qercoulz-revelet evel ar mysteriog.

Refus' credi ar re-mâ, eo beza heritiq',
Ha dishanaout ar re-se, eo beza schismaticq'.

Deus ar schism d'an heresi ne zeus nemet ur pas,
Hac ac'hane d'an ifern e zeus nebeutoc'h c'hoas :
Unan a'zistruch ar Feiz, un all ar Charite.
Ne zeus qet a varados hep an diou vertuz-se.

Ne ouffen a guement-mâ cita d'ec'h güell garant
Eguet ar Scritur-Santel hac ar C'hioncil a Drant.
C'hoi oc'h-unan ganeomp-ni ho poa, bete vrema,
Ha credet ha prezeguet ar güirioneou-mâ.

Derc'hel-ta da assuri ne zeus netra chenchet
Ebars er Religion, hac hoc'h Catholiget,
Ha ministret d'an Ilis, evel ma voac'h guechal,
Eo langach un ignorant, pe uh den a feiz all.

Ur paysant, ur buguel, a voar e Gatekis,
A brouvo deoc'h, en daou c'her, n'en doc'h mui
en Ilis ;

Rac, mar goulen diganeoc'h abel'ec'h e teu't-hu,
Nac a bes autorite : petra' respontot-hu ?

Deus a Baris, emedoc'h, ha deus a beurs tud liq',
O deus lazet o Roue ha grêt ur Républiq',
Revinet ar dud honest, chasseet o eskibiñ,
Ha grêt un Ilis nevez pemp bloas so hep muiquen.

Ar buguel a respont : Ha ni so deus a Rom ;
Deus abeurs an Ebeur, Erit beza o enon

Hor Pastoret en exil, o déved omp bepret;
C'houi a so schismatiget; n'oc'h anavezomp qet.

N'oc'h eus na Pab, na Concil, emezàn, d'oc'h
anzaq;

Renoncet oc'h eus dezo, ha memes d'an hano
A Bastoret Catholig, evit caout an hini
A Constitutionnel. Pebes apostasi!

Gant tud liq oc'h bet choaset, ha dies gout gant piou,
Rac ur payan, ur judeo, ha tud a bep seurt liou,
Gant ma vint citoyanet, ha pa vent divade,
O deus, herves an decret, o mouez en assemble.

Ar bley etoues an déved, al laer er bergeri,
Ne zeu, eme hor Salver, nemet da zevori;
Hep agrement an Ilis, en ho fonctionou
Ne reet ive, siouas, nemet coll eneou.

Pemp bloas e deus hoc'h Ilis; anat eo gout ervat
Ne deo qet abeurs Doue, pa na deus hirroc'h dat;
Mes œuyr an antechristet, repu ar volerien,
Er bed oll mez e anzav, nemet en Franç hepgen.

Hon Ilis-ni so fontet daou vil bloas so dija,
D'ar memes chef a lezen e talc'h hep varia;
Dre oll e ma disperset; d'an oll e tisq an hent
Eus an Eê, ha nemeti na ell produj sent:

Collet eo hor Pastoret; mes Doue o c'havo,
Pe a suscito re all en o flac, pa garro

Meur a bersecutlon a so bet qent hómá,
Ha bépret ar guir Ilis so ehommet en e za.

Ar schism a ra mil ravach; mes, piou a so da vlam
Nemet hoc'h ambition hac ho sermant iflam?
A rënt ac'hanoc'h henvel deus Luther ha Calvin,
Hac ho separ-evelto diouc'h an Ilis Latin.

Ar Judevien ne glasqent ober d'an Ebestel
Noaz ebet, gant ma rajent promesse da devel;
Mes, salocras, emezo, mervel qent a ve ret:
Just eo senti ouz Doue en preferañç d'ar bed.

C'houi, siouas, a ra leou hep nombr hac a bep speç,
Prest da gomz, prest da devel, prest da livra memes
Titrou ho péleguiach evit heuill an idol,
Prest da laqat an turban qer huan hac ar stol.

Evit hoc'h antre qenta oc'h deut en-hon templon
Evel Judas er jardin, escortet a droaplou;
Hac o sônjal profita, oc'h eus güerzet ive
Hac ho mam hac o preudeur d'ar Sinagog neve.

Pell so dija eo dougnet ar setañç hoc'h enep
Gant ar Pab hac an Ilis, ha n'o selaouit qet.
Mar gouzoc'h an Aviel, mar prisit c'hoas en lenn,
Clévit-én diouc'h ho qervel qellies a bayen.

Pebes qentel evidoc'h, va breudeur egaret
Mar deo dies supporti rebechou qer valet,

Sonjit ho pe da receo en tribunal Doue
Effroyaploc'h gourdrouzou, mar marvit en ho le.

Elec'h eta dimezi ha mont da souldardet,
Ha! scoit var boull ho calon ha diassermantet,
Goulennit digant Doue graç ho conversion,
Ha grit pinigen publiq da obten ho pardon.

Exposet en em guebvt marteze dre eno
Da veza persecutet; mes ur voyen ho po
Da baea justiq Doue. Allas! bete vremâ
Qement oc'h eus anduret ne servich da netra.

Dija oc'h bet condaonet d'an arrestation.
N'oc'h eus mui na paeamant, na retribution
Nemet hoc'h oferennou da vaga paourte;
Ne vezot qet goas-trêtet ha pa dorfec'h ho le.

Sellit pet rouantelez a so collet en Nord,
Siouas; dre antettamant schismatiqet ho sort!
Er maleur-se, m'ho conjur, na dreinit qet ho pro,
Distroit c'hoas; dor an Ilis so digor d'ho receo.

Bremâ, dre un dislavar proni hac edificiant,
E rofot gloar da Zoue, d'an oll contantamant,
Reparation d'an Ilis, plijadur d'ho preudeur,
Ha squer vad d'ar bec'herien da guittat o erreur.

Mes, mar daleit pelloc'h, e velot de ha de
Ar schism memes o coeza, Franç o chom divade

C'houi oc'h-unan hep auter, na templ, na fonction:
Petra' servicho neuze ho retractation?

Allas! neb a ra divors gant an Ilis, e vam,
N'en devo qet Doue da dad; mont a rai lam ba lam,
Hac a error da error e coezo hep dale
Er precipiq tevalla, en incredulite.

Mes c'houi, Pastoret fidel, memes en hoc'h exil,
Ho fonctionou divin a vo bepret util.
Pa zoc'h libr da exauci, e c'honzot bemde
Da Zoue servicherien, d'an Ilis bugale.

E sanctual ho calon me ho clêv o c'houlen
Beza etouez ho preudeur choazet da anathem
Gant ar memes charite evel goechal Sant Pol,
Bete n'en dayo hini deus ho ténved da goll.

Avichou gant Moyses, divar c'hec'h ar mene,
Hac ho taouarn goureet e-supplit an Eâ
Da ranversi Amalec, a fell dezàn oppos
Ne antrefe Israël en douar e dud côs.

Mes, pa bignit d'an auter, e c'resq ho carante:
Eno, calon ouz calon, e comzit ouz Doue,
Hac evit crimou ar hobl, o reqet diveza
Eo dont ive gant Jesus d'en em sacrificia.

Courach eta, Pastoret, evel deiz an diluch;
Conservet en arc'h Noë, oc'h eus cavet refuch

En Brô-Sauz, e lec'h biscoas na gredjec'h diagent,
En Brô-Sauz, a vo diou vech hanvet Enez ar Zent.

O Saouon ! tud generus ! Samaritanet mañ !
Grêt vo deus ho charite ur memor enorab,
Hac ur chabistr'en histor. Graç dec'h dagaout ouспен
Ar güir Feiz da reçopañç evit hoc'h aluzen.

O Roue ! dign da c'houarn ur bobl compatissant ;
Georch, mar bez anterinet hor pedennou fervant,
Pinvidiguez an douar ha faveuriou an Eê
A vo saler da vertuz ha partach da ligne.

Partiit, va Ebestel, eme Salver ar bed ;
Annonc'it va Aviel, ha n'en em nec'hit qet
Evit hoc'h antretien ; me a laqai pourve
Pep tra d'an neh a glasqo Rouantelez an Eê.

Er gout a rit, va breudeur, en Franç e voa dessin
D'ho laqat da berissa er môr, pe dre famin ;
Mes, a drugare'r Sauzon, ha graç d'ar Brovidañç,
Cetu c'houi hep dienes hac oll en assurañç.

Hoc'h exil en un triomph evidoc'h so chenchet,
Hac ar bersecution, e mez ho tyrantet,
A servich da bublia d'an oll nationou
Ha santelez ho puez, ha fallente ho pro.

---

*Deus nos novissimus ostendit tanquam morti destinatos
quia facti sumus spectaculum mundo et angelis et homi-
nibus. Ad. Philip. Cap. 3.*

C'HOEC'H VET GUIRIGNE.

DISURZOU AR GOUARNAMANT.

*..... Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.
Contritio et infelicitas in viis eorum, et viam pacis non
cognoverunt. Psalm. 13.*

PERAC'h en don-me clêvet er c'hoste-all d'ar Manch,
Pa ellân d'ar virigone rei brema e revanch?
Me grife a vouez huel : Bretonet, m'ho conjur,
Disquisit deus ho crimou, ha disqit beza fur.

Peguêit en ho quêlln-me o tate hoc'h amzer
Da selaou tud etourdi gant rêsonlou dister;
Och ober o doctoret, bep gout o *A, B, C,*
Hac o comz gant insolanc diouz an Divinite?

Prouvet ameus, dre vanc, int liguonedet par,
A sell'evet un netra ar blasfem, an injor;
Mes c'hoas int affrenterien ha gûre oberlatant,
A ra goab en o c'balon deus ar c'itoyner.

A dra sur, bête vréma n'o deus grât netra quen
Nemet trompla ac'hanoc'h dre ar bromessa ven.

Deus a eur brospérité birviquen ne arru
Nac etn amzer-mie, siouas, nac en hoc'h amzer-hu.

E heit ha na vo casset d'ar Stadou-General
Nemet tud o deus laeret madou national,
Jacobinet averet, tud hep religion,
Bigen en Franç-na velot nemet division.

Hep enor, na santimant o deus prenet moueziou
Pa voa qestion da veza implijet er c'hargou;
Hep justic, na lealdet e voerzont goude se
Da unan e liberte, da un all e vue.

Ar bed oll a so collet en Franç, mar o c'hreder,
En heur ma zai digante an dorn hac an ober;
Hac evit derc'hel o fost, e publiont bepret
E ve ar vro en danger, pa na ve risq ebet.

An dud credul ha timid n'o deus qet a amzer
Da examina pelec'h e ma o güir danger:
Den na flach, den na remu, allas! hac etretetant
E talc'hont, dre guntunu, an oll diadan o dant.

Gouscoufle, mar deus danger, piou a dilefe crena?
N'en deo qet c'houi, va brois, rac na risqit netra!
Nemet beza eurussoc'h, ma erru chenchamant,
Hac ar c'henta e'r goella ennes so evidant.

Mes, ar cheffou principal, an assassiderien;
O deus grêt hac a ra c'hoas maleur ar Francisien;

Just'eo d'ar re-se crena : gout a reont errad
E coezo vanjanç varne abret pe divezat.

Aoun o deus pa retorno an armebu d'ar guar,
Pe re sammet a lore, pe squis gant ar vizer,
N'o defe ar fantazi, marteze alafin,
Da chench buguel er c'havel ha bas var tabourin

Cetu eno ar rêson ma tifferont ar peoc'h,
Qen a vo exterminet an tri ferz ac'hanoc'h,
Evit ma chommo gante qement o deus laeret,
Ha quitted da bartaji gant ar re decedet.

Hit neuze gant confianç, hit ermès ho'contro
Da laçat en em laza evit tud ar seurt-se!
Mar deu ganeoc'h ar victor, e vezot aviet :
Ha mar collit ar gombat, e zoc'h disgraciet.

Grêt o deus le da gazout an oll rouane all.
Var guementse o dessign eo douguen an tan-goall
Deus ar Revolution en pêvar c'horn ar bed.
Labour ho po, va brois; nemet commanç na ret.

Pobl abed var an douar na ell a levri vat
Ober gante un trête, nac un accord da bad;
Rac el lec'h pacifia, ne glasqont, er c'hontrel,
Nemet brouilla ar c'hartou hac asten ar brezel.

Gout a ouzont manifiç alaouri o c'homzou,
Rei d'ar viç liou ar vertu, ha clasq troidellou

Da essa justifiã dirac tud imbicil
Hac ar brezel estranjour hac an hini civil.

En termeniou bombançus e reont an detaill
Deus victoriou dibrofit ; mes na güennec na maill
N'o devez ar soudardet evit o faeamant,
Ha pa vez lazet deg-mil, na gonter nemet cant.

Da rei beuz d'ar ganailles, e leverer deze
Eo deus ar bobl e tepant an oll autorite,
Ha gouscoude e veler violi hep rëson
O droajou naturella, droat o election.

Pa vez choaset tud honest evit mont da Baris,
Mar goulennont netra just, int casset var o c'his,
Hac alies deportet var un douar a dan
Da c'hrilla, pe da bastur sovajet ar Guian.

Ar memes rum a gommand; e mã o zroad erscleuq :
Na bourc'his, nac artisan, na digentil, na cleuq
N'o deus guir da lavaret. Caer a so en em drei,
Ar bobl a ya ordinal droat en guenou ar blei.

Dir-dan an hipocrisi deus o fraternite,
E vagont an disfiãç hac an duplicite.
Un arme ispionet a so bemdez var droad
Da glasq tud da bunissa, pa na vez den coupabl.

Detestapla assamble ! injusta tribunal !
N'o deus na religion, na vertuziou moral.

Pillach ha sacrilachou, ne c'houlennont qen roll;
Impi e qever Doue, ha cruel diouz an oll.

O-unan nemet massacr nê veler entreze,
Rac an eil goal anéval a zavor eguile :
Dallet gant ambition, peb-hini' nê d'e dro
A gass, evit beza mestr, e gonsort d'ar maro.

Ar faction so crénva a extermin eben,
Hac en avantach ar bobl n'en em interest den.
Caer so ober decrejou, ar bed n'en da qet voëll :
N'en em ententont pelloc'h muiguet e Tour Babel.

N'oun pet Constitution so bet var an tapis;
Peb Assamble a bretant ober unan d'e guis,
Ha goude mil le touet da veza fidel dê,
Dre qelies a barjur ec'h abrojer anê.

D'abord, e zoat contraignet da vont d'an oferen;
Goude zeus bet un amzer ne aventure den
Mont dei, nac e celebri; bremâ eo permettet,
Gant na vet qet Catholig, beza'r pez a guerret.

Da guenta, e pretante tud an intrusion
Beza'n, despet d'an Ilis, en e c'hommuion,
Ha bremâ e pretanter, en despet da Zoue,
Renta, dre'n idolatri, enor d'e Vajeste.

Avichou e supposer, pa vo fin d'ar brezet,
E vo roet liberte d'ar Bastoret fidel.

Da retorn c'hoas d'o dénved; mes, allas! da zale
Ha da drömpla ar public eo e levêrer se.

Forjat e vo adare mil ha mil teodad fall,
Pe d'o ampeh da retorn, pe d'o adchasseal.
Trei a rêr da beb avel evel girouetou:
Hiriosent, en apparanç, varo'hoas drouc-sperejou.

A dud so gen dientent, gen dallet, siouas dê,
Ma lavarset en Paris e ve nôs da greiz-de,
Den na gredte contesti, gant aoun d'en em laqat
En risq da veza trêtet-evel aristocrat.

E consciauç, va brois, hac én a voe biscoas
Un doctrin qer vicius, ur Gouarnamant voas,
Na ridiculoc'h sabat? Ne gredân qet er fond;
Ne anavezân nicun var an douar tro-rond.

Bet o deus ar frenezi da brometi d'ar bed
En e rentjent evurus, pa o dije laqet
Liberte, egalite: daou dra qen impossib
Evel prejudiciabl, en qeit ha ma vo tud.

Avis a ra din clêvet un eil güech ar serpent
En arz goezen ar revolt, ouzoc'h oll o parlant.
N'ho po na Mestr, nac Autrou: immortal, emezân,
Ha sqient oll e vezot, mar debrit ar froüez-mân.

Güir vugale da Adam, oc'h eus credet ractal
Beza ive Doueou, rentet libr hac ingal.

Hit gant ar vez da'guzat.... A vremenâ e velat
Oc'h en noaz, evel Adam, eveltân decevet.

An nerz, ar vent, aryec'hed, ar madou, ar sqiant,
N'en dint qet distribuet d'an oll ingalamta.
Ac'han di, va brois paour, ho calcul so manqet;
Grec'h ha traon, mestr ha mevel so necesser er bed.

Refus a rit an homach da noblanç ho contre;
Mes plega renqit bremâ gant laeroa o danve,
Hac al laer fiellata en deus ar pas arauc :
D'an neb en deve madou e vez lamet an toq.

Ne voa qet an dud gentil a voa dèc'h da damal,
Mes recevourien injust, procurorien-fiscal,
A revine ar gouiqen, hac aben fin ar gont
O deus chasseet bremâ an Autrou deus e fond.

Avocadèt col-cauzou, ha oliq ar briserien,
Marc'hadourien foët-boutiq, raç ar valtouterien,
Rebut ar bobl, en eur guer, a vo bremâ en Franç,
Baronet ha Marqisien. O Doue, pez noblanç!

Evel chass ar guiguerien endro da ur charia
E velân Franç exposet d'ar scrab ha d'ar rapin.
Fortun a rêr en un deiz gant faus assignalou;
Ar pillach a so digor.... Deut an neb a-garo.

Da savetai o huez, an dud honest bremâ
A ra dilès d'o moyen hac a resq emigra.

Ha qement distoladen a erru a lec'h-all,
A so trêtet gant enor ha pinvidic ractal.

An oll-gargou so gante, hac ar maniamant
Deus madou ar Francisien ha deus o oll arc'hant.
Darn a zalc'h, darn all a guign, hac etre o daouarn
Al:loen, ouспен e groc'hen, a lès c'hoas e ouarn.

Eur menez aour hac arc'hant a ve grêt, hep
douetanç,
Deus depouillou ar c'hlerge, ar venac'h, an noblanç,
Madou ar famill royal, ar presantchou civiq,
Ha cont abet anezo na renter d'ar publiq,

Clêm a rêc'h var an taxou, michanç ho poa rêson;
Mes, ha c'houi a vel bremâ nep diminution?
Nemet en ho pugale, ho trafic, ho micher,
A renqit da zivoeret dre ma cresq ho mizer.

Elec'h o diminui, eo triplet an taxou;
Bemdez e rêr re nevez da beur-samma ar vrô.
Dija e vo gouleannet ar yalc'h pe ar vue,
Hac ar prest, pa zeo foroet, a so evel deus se.

Er gommançamant qenta, da laqat ober brud,
E voe pris ar gûin-ardant diminuet d'an dud,
Permettet laza gibier, lamet ar such melin,
An tennadec d'ar billet, ha dever ar butin.

Mes ho maladen bremâ ne ra qet goell rapport;
Bremâ, var boez ho collier, ha nonpas dre ar sort,

Oc'h var yun ha diarc'hen cunduet d'an arme :
Qer mad eo d'ec'h ho putin ha riscus ho chasse.

Menel a ra al labour, pa na chom den er guær ;
Revinet eo ar c'hommerç, ar beva a so qer ;
Paper eo an oll moneiz ; ar Gonvansion ho pill,
Ha c'houi ne chom ganec'h qen nemet daelou da
squill.

Muzuret eo d'ec'h ho creun, ha poezet ho para ;
Goude dastum ho trevat, n'en doc'h mestr a netra :
Roit ho tud, ho loened, p'e yêr d'ho poursiou,
Ha c'hoas, mar en em glêmit, divoallit dirac piou.

Deus ho qevere er parç, deus ho qerent nessa,
Deus hoc'h oll devezourien teulit eves brêmâ.
A boan ec'h ellit fiziout en ho prassa mignon ;
Betec ho mevel en ti a so hoc'h ispion.

Na d'ar bourg evit affer, nac en qær d'ar marc'hat
Ne zit qet, var va c'hredi, hep ur certificat.
Da ober hoc'h ezomou, mar pellait diouc'h ho ty,
Anes caout ur passeport, eus urz d'oc'h arrêti.

O Goezen al Liberte ! anat eo deus da frouez
Out greffet divar hini ar barados terres ;
Evel en jardin Eden, ne brodui en Franç
Nemet ar gaptivite, an trubuill, ar venjanç.

Pes differanç, va brois, etre'n amzer a ren.
Hac an hini a velemp deg vloas so e muiqen !

Etre'n hân hac ar gouân, etre'n nôs hac an de.
Eus nebeutoc'h, m'en assur, peb den fur a vel se.

Ma ve bremâ da gommanc ar Révolution,
Den ne garfe chench Roue, na chench Religion.
Calz o deus prenet sqient, hac a anzao ervad
E voa goell da bep-hini chom en e guenta stat.

Er maleur eo e santer pris ar brospérité,
E scol an experianç e comprenot ive
Oc'h eus grêt un troq fachus o clasq mal-a-propos
Un egalité noazus hac ul liberte faus.

En Franç, eme ar proverb, ne voa esclav ebet;
Mes bepret an dud mechant a gav da lavaret
E ve ar Prinç un tyrant, ha pa vent en e blaç,
Int ar ç'henta tyrantet ha crioc'h eguet chass.

Sellit Franç en e splendeur, sellit Franç en e gloar
Dindan Louis-Pèvarzec, dindan Herri-Pepar!
Piou na die beza choqet, pa rêt comparèson
Etre caout Robespier da vestr, pe eur Bourbon!

Oh! hano carantezus! birvi a ra va goad,
Louis; pa sonjân ennout. Te voa Roue ha Tad
Assambles d'ar Francisien, hac idol a ç'halon
Betec an deiz milliguet deus o rebellion.

Franç a voa scol an enor, sejour ar joaüstet,
Grignol e amezeyen, brô an dud a speret,
Magueréz ar Rouane, merc'h ena an Ilis,

Custum da rën en Europ pell so en e divis.

Evel goenan er jardin da gomposi o mel,
E velet estrañjourien hac a dost hac a bell
O tont en Franç da ober o academiou,
Ha da guemeret model betec deus e guizioù,

Ar c'hommerç, an industri, an navigation,
A rê d'an arc'hant roullâ en peb condition.
An oll o devoa labour ha bara da zebri,
Assuranç deus o moyen, ha repos en o zi.

Mes boneur ar Francisien, o freciussa graç,
Ar Feiz Catholig Romen a voa bet a viscoas'
Seul Religion o c'hontre. O deizioù a vertu!
Amzer a zoujanç Doue! peur e tistroot-hu?

Allas! biqen, marteze. E mâ en abandon
An ilisou dirapar. An exil, ar prison
A ra d'ar güir Bastoret bemdez diperita,
Hac adieu d'ar gristenies aben deg-vloas amâ.

Sauvach memes e vezor, rac ne zeus espernet
Na scolach d'ar yaouanqis, na coüent d'ar merc'het.
D'ar re-mâ ec'h inspirer art ar gorrupcion,
Hac er re-se e c'hoezer tan ar rebellion.

Dre ar Requisition, ar grennardet hirrie,
Casset da scol ar muntrou hac an impiete,
N'o deo na stat, na micher, na qen condition
Nemet beza hugunod, libertin ha fripon.

O cruenta planeden evidoc'h, bugale !
Pebes domach d'ar perc'hen ! d'an oll pebes qerse !
En dianvès ar brezel, persecutet er guær,
A bep tu displijadur ha lec'h a zizesper.

E mâ ganêc'h, va brois, ar c'har arauc an dænn,
Ar masq var o taoulagad, an treid o rën ar penn,
Ar vatimant hep pilot, hac ar bed ranverset :
Bigen gant ho Republiq evurus na vezet.

Caer oc'h eus dissimuli, an oll a vel patant
A boan deus mil ac'hanoc'h unan a so contant.
Jacobinet a zifun pa gousq ar chouantet ;
Pa ve tranqil ur brovinç, un all so revoltet.

A viscoas e meus clêvet eo difficil laqat,
Pa vez re o commandi, e nep lec'h an urz vad ;
Seul-vui a vez a vestrou, seul-vui a zispignou,
Seul-nebeutoc'h a accord, seul-vuioc'h a grimou.

A dal ar gommançamant, lennit histor ho pro ;
Contit ar goad so scuillet, ar saccach, ar muntrou
En amzer ho rouane, epad mil bloas diouc'h-tu :
Ar Republiq, en tri bloas, e deus grêt deg guech mu.

Ne ouffe den niveri, rac urz so da devel,
An nombr a dud so lazet seiz bloas so er brezel,
Nac ar re so da laza, evit caout nebeutoc'h
A lodennou da ober, pa erruo ar peoc'h.

Neuze just e vo güelet a voas eguet biscoas
Eur c'hemesq all o sevel, ar revolt hac al laz ;
Pa vo partagi ar preiz deus an ioujustiçou,
Piou a sonch dêch-hu neuze en deo ar profitou?

Me meus güelet un amzer ma cernet a bep tu
Eur c'hoad carguet a laëron : an oll a yê d'an hu.
Mes bremâ, penaus erzel, va Doue ! penaus pad ?
En Franç eus deus a laeron eur rouantelezad.

Eur veach deut an decret ma vo an oll egal,
Ar madou a laer ur rum, o deus droat ur rum all
D'o adlaeres adarre ; den na ell assuri
An dra-se a so dêc'h-hu, an dra-mâ a so dia.

Mar da madou an His, leveou an noblanç
Gant canfartet an distriq, c'houi, pa guefot ho lanç,
Var an distriq e-unan ho po lec'h da goeza,
Da c'hortos ive, d'ho tro, eur rum all d'ho pillâ.

Marcha eta, va brois, a rençfot ho tispit.
Ha derc'hel d'en em laza hep enor, na profit ;
Ar c'hroq a vo d'ar c'brénva, ha c'houi, evit loden,
Pa vo lonçet an histren, ho pezo ar groguen.

Furtum, homicidium, adulterium inundaverunt terram, et sanguis sanguinem tetigit. Jer.

SEIZVET GUIRIONE.

ENOR D'AR GÛIR DOUE.

Propitius sit nobis Deus : non est nobis utile relinquere legem et justitias Dei... ut eamus alterâ viâ. 1. Mach. 2.

ORDINAL ar Francisien a voa bet reputet
Da gaout eur speret volach ; mes biqen ne gredjet
E vijent qen dirêson da choas evit mestrou
Qen alies a vandrîn da revina o bro.

O Doue ! pezh dallentez eo hini ar gommun !
Pe a goulz deus e unvre er guelin-me difun ?
Mont a rêr , a greiz olla , ha gratis d'ar gombat ,
Hep gout dre urz pehini , evit piou , na perac.

En despit d'o zantimant e tougont an armou ,
Ha gouscoude , gant ur guir , o c'hasser d'ar maro
Evel ar griminalet , mouchet o daoulagad ,
Pe evel tud counnaret , n'o deus mui a sans vad.

Tud dallet , tud variant , consultet a levri
Evit piou eo ret mervel , evit piou combatti ;

Goude ar poltret fidel a meus grêt deus a Franç
N'oc'h eus affer da selaou nemet ho consciança.

Ho Roue var an douar, hac ho Toue en Eê
A outrager dirazoc'h. Ret eo venji anê ;
Enor ho Religion, droajou ar gurunen,
Ho Toue hac ho Roue, n'oc'h eus qen da zifen.

Dindan domination munterieq ho Roue ;
Ne zeus hini ac'hanoc'h, assur deus e vue,
Ha nebeutoc'h assuret da gonservi ho tra
Gant tud n'en dint revoltet nemet evit pilla.

Mes, hac ho pez ar bed-mâ da bartaji gante ;
Petra' servicho dêc'h-u, mar collit hoc'h ene ?
Or, daonet sur e vezot, ma heuillit maximou
Ar bayanet so bremâ o cundui ho pro.

Ar buissanç tamporel a ell, me a gonsant,
Pa vez fontet gant justiç, caout formou differant ;
Mes doctrin an Aviel eo ar guella souten
Da bep sort gouarnamant, memes Republiqen.

En risq eta da veza esclav d'ar Republiq,
Dalc'hit mad da viana d'an Ilis Catholiq.
Maleur dêc'h anes ounnes. Hac ar pez so tristoc'h,
Qement a deuy ho coude a vo voas ac'hanoc'h.

Ar vugale maleurus a so c'hoas da c'heneî,
A grio venjanç varnoc'h gant daerou eternal,

Da veza serret outo dôr ar silvidiguez,
En defot, bete'r maro, souten ar c'hristenies.

Ha pa ho pe mil buez, e flectac'h o livra
Da zifen caus Jesus-Christ a varvas d'ho prena.
Sevel a ra bleo va fenn, pa sonjân e veet
An diveza Christenien deus raç ar Vretonet.

O Doue oll-buissant ! discarguit assambles
Varnomp, mar deo necesser, brezel, vocen, qernes ;
Hor c'horfou a amanto. Contantit ho justic,
Mes list ganeomp ho toujanç ha feiz ar güir Ilis.

Penaus ! Renonç a raer d'ar güir Religion,
Gant aoun deus un dornad tud so er Convantion !
Piou a ro dê an-droat-se qen extraordinar
D'ho laqat-hu, va brois, en renç loened brutal ?

Penaus ! n'en d'eo an Drindet na gloar, na melodi,
Na Jesus adorator, na servicher Mari ?
Na den beo sacramanchou ? nac anaon soulajet ?
Daoni'n oll corf hac ene eta so lavaret ?

Penaus ! Enguis d'anoc'hen, pleguet dindan ar yco,
Pe ar mul dindan e zam, nemet d'an tol nê gleo,
Ho quelân dija rentet ! ô pebes dismegañç
Da vugale an Ilis, da dud ganet en Franç !

Eul lachete qer coupabl a laqai var ho cont
Maleur an amzer bresant hac an hini da zont.

An histor a rapporto , ha lec'h vo da gredi ,
E voac'h deus ar Francisien hac ar fanq hac al li.

N'oun ped roue d'ho sicour a velàn so armet ;
Hac evel tud furius , siouas , e preferet
Mestroniach al laeron , eur Republiq payen ,
Da autorite ho prinç legitim ha christen !

Sònjit ervad na istim tud ar Gonvansion
Evit netra exposi buez deg million ;
Bete ma vint e Paris , gant ar veren en dorn ,
C'houi vo casset d'ar brezel d'en em laza en form.

Gounit qenta , coll goude ; caout a reot trec'h par ;
Goude qellies a bompad , qellies a victoar ,
Rod ar fortun a droyo , hac e vezot goassa :
Briatta re assambles so dies da starda.

Prosperite ar c'hrimou ne bad qet ordinal :
Goude m'o po servichet da gastiza re-all ,
Ar voalen a vo brizet gant Doue e-unan ,
E vrec'h en em zizarmo hac ho tolo en tan.

Evel ar foeltr o coeza e lessot var ho lerc'h
An natur epouvantet , hac en douar ar c'herc'h ,
Ho corfou hep sepultur , ho memor excret ,
Hac ar bed oll en triomph d'ho cüelet perisset.

An nemorant ac'hanoc'h dirollet var al lann ,
Hep eur goannec da anzav , ha marteze hep tam ,

Chommet hep ti, na t'oen, nemet gant ur bonet
Ha goezen al liberte ne vezot abritet.

Ho mestrou deus ho c'uelet er pare diveza,
Eur môr daelou o redec, netra qen da billa;
Ganhoc'h aour hac hoc'harc'hantaguemero an tec'h,
Hac ho lezo, va brois, oc'h-unan dindan bec'h.

Cetu aze ar profit ho p'eo bet o selaou
Cabitenet ar revolt ha doctoret ar gaou.
Promettet mad o devoa, qent ma vijent achu,
E vije Franç ur v'ered hac ar vrô en ludu.

O Francisien afflijet ! ganet oc'h en heur fall ;
Da derri ho planeden, qemerit ur rout all
Assuretoc'h d'hoc'h ene ; rac evit ho pue,
Chommit en tu ma qerrot, risq so en daou goste.

N'oc'h eus nemet ur voyen da ellout repara
Hoc'h avantajou collet. Hep dale, m'ho suppli,
Antreit en ho tever, retornit da Zoue,
Hac implijit hoc'h armou en servich ho Roue.

Hac ho pez, en nep fêçon, grêt gaou, na prejudiç
D'an noblanç, en o madou, na d'an dud a Ilis,
An oll a vo pardonet, pa vo ar Roue Mest :
Graç Doue hac an amzer a reparo ar rest.

Ar bed oll a so gouiec n'oc'h eus roet na lec'h
Nac occasion d'ar revolt, hac e zeo'n despit dec'h

Oc'h oblijet da varcha dre requisition,
Ha da servicha control d'hec'h inclination.

Biscoas gaell deud d'an noblañç, fidelloc'h d'ar
Roue,
Preciussoc'h d'an Ilis, ne voec'h, en ho pue
Eguet brema, mar qirit distrei a greiz calon
D'ar gaus vad, ha dilezel parti an drahison.

Peguer citoyen benac e vec'h bet belec enn,
Ne gūezo qet, m'en assur, ur vlēven deus ho penn;
Control da gaout rebechou, ho po mil amitie,
Hac alafin mil bennos digant tud ho contre.

Massacri tud a eur vrō en em rent d'ar rēson;
Eo micher hugunoded so er Gonvansion:
Ober vad ha pardoni eur bobl paout so tromplet
Eo maxim an Aviel, dever ar Bourbonet.

Francisien, qerent, breudeur, ha christenien
omp oll:
Güell eo, distrei divezat eguet mont crenn da goll;
Ha mervel evit mervel, mar deo necesser se,
Gant guiton ar ~~fleur-de-lis~~ marvomp evit ar Fe.

Abaoue ma zeus ranqet caout recours d'an armou
Evit difen ar justic ha poursiou ar c'hrimou,
Biscoas caus legitimoc'h ne voa bet difennet,
Biscoas ne voe da vengi qellies a dorfet.

Ha possubl ve, Bretonet, e velfac'h en ho pro
Renia ar gouir Doue, dispene auteriod,

Egorgi e vinistret, tana, pilla, voli,
Ha chom croasiet ho tivrac'h hep en em opposi?

Piou a velo, hep murmur, spolia e zanve,
Anlevi e vugale, dibobli e gontre?
Ar Roue assassinet, an Dauphin er prison,
A rêr dezàn e brocès qent usach e rêson.

O Louis! va frinç yaouanq, an nopla crouadur
Deus a raç ar rouane! Pebes displijadur
A meus-me deus ho qüelet er prison o oëla,
En renq ar griminalet! A boan oc'h eus deg vla!

Ho tadpaour hachomamguer, ho moerebvertuzus,
Eo deus ho huanadou ar sujet lamantus;
Collet ô deus o buez, hac ho lezet minor:
Ar Brovidanç e-unan a'vo ho curator.

Sec'hit ho taelou, va mestr, ha finissit ho caon,
Ni varvo, pe hep dale, ho tyrantet d'an traon
A servicho da scabel d'êc'h da vont var ho tron,
Da laqat rên ar justic hac ar religion.

Mes, petra a glêvàn-me? Eur poeson lent ha yen
A red en ho coaziet hac a fix an termen
Deus ho puez innoçant! Va dorn, arrêt amâ:
An natur so revoltet... Achuomp da rima.

O Doue! ne oun pelloc'h petra da reqeti,
Pe patientet da souffr, pe nerz d'en em vengi;

Gouscoude rêson, enor, justiq, ha consoiang,
Oll a-ur voëz e criont! Venjanç so ret.... Venjanç!

Ne gaffac'h qet eur famill var douar Breiz-Izel
Ne mâ en affliction. C'houi a goll ho puguel,
Me va zad, c'houi ho pried, hac un all e vara;
Peb-hini en e guever en deus calz da ouela.

En eur maleur qer commun e vije grêt goechal
Processionou publiq ha yuniou general;
Güelet e vije bemdez ar bobl en Ilisou
Prosternet bete'n douar ha beuzet en dajou.

Mes, n'o deus, ar Francisien, pelloc'h permission
D'en em gonsoli memes dre ar Religion.
Poent eo eta, va brois, hac en tuont da goulz,
D'an oll redec d'an armou, pa n'o deus qen recours.

Mar boe biscoas un dever d'ar bobl en em sevel,
Venjanç eta, Francisien! Poent eo en em disqüel;
Peb christen a so soudard, pa attager ar Fe,
Peb soudard a dle mervel da vengi e Roue.

An oll so interesset. Ar gaus a so commun;
Ne zeus mui da venagi na buez, na fortun;
Ret eo en em disober, cousto dec'h a gousto,
Deus adversourien Doue ha bourrevien ho pro.

Biqen, anes eur Roue, Franç na ve en repos;
Anes ar Feiz Catholiq, birviqen barados.

Maleur eta d'an den lach a drabis e Roue ;
Brassoq' b maleur d'arc'hristen a renonç d'e Zoue.

Ar môr a vù hep mare, hac an eol hep sclerder ;
Ar stered var'an d'ouar, hac ar pesc'et en ær,
Qent ma chenchfen a santimant nao a Religion ;
Güir Catholig em ene, Royalist em c'halon.

Beza so c'hoas Bourbonet ; me vel unan ané
Instruet evel David dre an adversite ;
Religiüs evel'tan ; ne ouffen qet e nac'h
Evit hor princ naturel. Vive Louïs-Trivac'h !

Allon Bretonet vaillant, gant ar gocarden venn,
Hac armet a sin ar Groas, paressit en dachen ;
E mâ eno ar victor pell so deus ho qeryel,
Ea-ou dorn ar vas royal, en all an Aviel.

Grayit var ho quittonou Doue hac ar Roue,
Da ditrou qer precius conformit ho pue,
Bevit en doujanç ar mestr, pa zifennit e gaus ;
Trist eo gouffit ar victor ha coll ar Barados.

Er gombat, Doue memes, euit gloar e hanon
A bresido e-unan. An hugunod d'e d'oi,
A velfot leün a spouren o-qemetet an tec'h,
Pe, ar remors er galon, ous en em renta d'ec'h.

Fin eur soudard hugunod eo e zaonaton ;
Mervel a ra renegat, qiriec a drabison ;

Mes c'houi memes, o cœza, a vo victorius,
Ho recompañ assured, ho maro precius.

O Doue an armeou, hon Autrou souveren !
Hep asistañ pehini e combatter en vœn,
Roit ho pennos d'hon armou, soutenit hoc'h Ilis,
Ha conservit var an tron heritoue Sant Louis.

Grit santout ho puissañç da adversour ho cloar;
Laqit-àn en ho presañç da fonta evel coar;
Grit santout ho madelez d'ho pugale fidel;
Roit ar peoc'h en hon amzer da Franç, da Vreiz-Izel.

O Douar a Vreiz-Izel! ô brô qen desiret!
Portion qer precius! dévved abandonèt!
Avañç a ra va bloaziou, eur chanç mar ho quelàn;
Mes mervel a rin contant, m'am bez ar mennat-mañ.

Franç a so c'hoas Catholig. An templou digoret,
Ar bobl a red d'ar pardon; rentet ar Bastoret.
Ne glêver a bep costez n'emet cantiq a joa,
An *Te Deum Laudamus, vive, vive, le Roi!*

Benniget eo no an hent m'ar ho ur seurt qelou:
Disposit; ô va Doue! neuze deus va deizion.
N'em bo qet hirroc'h beach da vont d'ar Barados,
Pe me yel dre Vreiz-Izel, pe me yel dre Vro-Sauz.

Det nobis Deus jucunditatem cordis et fieri pacem in diebus nostris. Eccl. 5.

AVIS D'AR BOBL FIDEL

EPAD AR BERSECUTION.

Viriliter agite, et confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino. Psalm. 30.

O va orphelinet paour ! va farossionis !
Mar cüez etre ho taourarn ar o'hantiq-mâ en Breiz,
Disqit principalamant ha grit attantion
D'ar pez a meus lavaret var ar Religion.

C'houi oll, tadou ha mamou, mestrou ha mestrezet,
N'ho calvin qet d'ar brezel; me voar oc'h oblijet
Da chom var ho tieguez. Mes m'ho suppli, er guar,
Roit deus an oll vertuz an exempl hac ar scoër.

Na zispartit biqen, arruet a garo,
Diouz feiz an Ilis Romen. Ne zit james vardro
Offiçon an touerrien, ho pugale na c'houi;
Pastoret oc'h d'ho famill; hoc'h Ilis eo ho ti.

Da sul, en coulz an offic, en commun grit peden;
Goulennit participa en qement oferen,
A celebrer en deiz-se. Dreist peb tra grit requis
Diou pe deir guech ar sizun d'ho tud ar c'hatekis.

Badezit ho pugale, ha grit dè abredie
Anaout ha beza fidel d'an Ilis Catholig
Apostolig ha Romen, ermès a behini
Eo impossubl d'ar C'hristen en em savetei.

D'ar scoliou nàtional, na da scol an intru
Na gassit qet anezo. N'en deo qet absolu
Ret dezo beza savant; mes, carout o fers'hen
Ha gout servicha Doue, n'o deus aller a guen.

Pa gavint tud vertuzus, lest-e da demezi
En presanç Catholiget, ha gant na vo hini
Deus an ampechamanchou oc'h oppos aneze,
Sauf da supplei formou an Ilis goude se.

Observit ar Vigilou evel ar C'horais,
Ha qement sôlennite a viter en Ihs,
Nonpas an hugunodach a rër en decadou,
Rac n'eller qet assambles servicha daou Autron.

D'en em reconcilia, laqit ho poan da glasq
Eur bêleg fidel benac, hep gortos amzer Pasq;
Ha ma na zeus, dre valeur, hini dre ar c'hontre,
Communiit a galon, còvessit-ouz Doue,

Evel ar Sunamites, pé maouez Jerico,
Roit support hac assistanç; mes serrat ho qinou.
Bez 'o péo da repui, marteze, profetet,
Ho tigollo amplamant. Va entent a dleet.

Hac ho pez da restoli memes intantion,
Na brenit qet a vadou digant an nation.
Dies eo restitui goude-se d'ar perc'hen;
Madou goal acquisitet ne broseront gant den.

Prometti mar grit páea ho preudeur en arc'hant,
Lest ar paper a gostez. Er fêçon m'oc'h eus c'hoant
E ve grêt dec'h, grit ive. Mirit ho mandajou
Da baea ar Republiq, pa na ro qen gajou.

Evitit, mar bez possubl, ar bersecution;
Mes pa vezot arrêtet, gant resination
It dirac ho parnerien. Ho cüella avocat
Eo ar mestr a servichit hac ho consianç vad.

Na droublit qet ho speret da essa gout penaus
Na petra da lavarat evit difen ho caus.
Prudent evel ar serpent, douç evel ar goulmet,
Pardonit a greiz calon, hep discuill den'abet.

Lavarit oc'h Catholig, ha na lavarit qen
Bêr ha bêr, hac hep respont da guestionou van,
Goulennit digant Doue, hervez e bromesse,
Inspira dec'h respontchou convenabl en heur-se.

Mar bec'h neuze condaonet en tribunal impi :
Comzomp voell, mar bec'h cavet dign a verzerenti,
O Christen predestinet ! rentit gloar da Zoue,
Ha grit generusamant sacrific ho pue.

Me a vel an Eê digor prest d'ho tiguemeret.
Pebes joa ! pebes triumph ! dija eus preparet
Un tron evit ho receo. Courach, servichef mat :
Ne zeus saler hep victor, na victor hep combat.

Ar vuez ne dal pelloc'h ar boan d'e menagi,
Evit ar pezh so bremâ a blijadur enni.
Ret vo dec'h mervel un deiz, ha biqen, me so sur,
Ne ouffac'h caout d'hoc'h ene Barados qen assur.

Gant joa e tlefac'h dridal, ha nonpas beza trist,
Souffr evit ar virionez hac evit Jesus-Christ ;
Rei buez evit buez. O mil bennos en heur
Hac evurus ar moment m'oc'h eus eur seurt faveur !

Ma ve capabl an Æles da goncev jalousi,
E vent guelet avius deus ar verzerenti ;
Rac deus ar güir garantez eo ar merq visipla,
Hac en gloar ar Barados an degre huella.

Coulz eo ar verzerenti evel ar vadiziant,
Hac enoraploc'h memes. Mar deus poan violant
Da souffr, n'en deo qet padus. Ar c'hraç, trec'h d'an
natur,

A chench alies memes ar boan en plijadur.

Eur pez terrubl a etof a ro eur marc'hadour
Evit caout en paeamant eur pez bian a aour ;
Ha c'houi, evit ur moment a boan var an douar,
Ho po en eternite eur gurunen a c'hloar.

Hastit eta, bugale, disposi dre avanç
Peb tra evit ar gombat. Reglit ho conscianç ;
Pedit Doue da derri ho coall habitujou ;
Renoncit, ispicial, d'hoc'h attach d'ar madou.

Antretenit etrezoç'h ar charite vrasa ;
Amzer ho curunamant marteze a dosta.
Ancourajit ho preudeur, ha soutenit ar re
A so, siouas dê, risqet da drabissa ar Fe.

Un dra a meus da c'houlen, hac a recommandàn :
Bisitit, me ho suppli, exortit ar re glàn ;
Exercit en o c'hever an offiç a bastor :
Un amezec vertuzus so bremâ un tenzor.

Allas ! pa deu ar c'hléved eo brassa an danger
Da vont hep Sacramanchou. Difficil e qever
Eur bêleg mad da ober ur güir gövession,
Ispicial en amzer ar bersecution.

Me voar ervad en faveur ur paour agonisant,
Gant aoun na zizesperre, an Ilis a gonsant
Ma tenyo d'e absolvi ur bêleg sermantet,
Pa zeo impossubl dezàn caout hini all ebet.

Mes, nemet an absolven, hep nep Sacramant all,
Na ell an den-se receo digant ar bêleg fall;
Ha c'hoas divoall da veza pervertisset gantâ,
Na rei sujet da gristen d'en em scandalisa.

Eur Prinça voe güell gantàngoechall souffrar maro
Ha cedi e gurunen, eguet na voe receo
Ar gommunion deus daouarn eur bêleg heritiq;
Graç d'an neb a laçayo e exempl en pratiq.

Evidoc'h-hu, pa deuyo clénved d'oc'h afflija,
Sònjit dindan dorn Doue en em humilia,
Ha goulennit digantàn graç ar Sacramanchou,
Ma n'ho pez qet en effet ar boneur d'o receo.

Ar maro hep eur pilot a so eur goal bassach.
Nac a hini, va Doue ! a ra bremâ naufrach !
Mes, hep caout presumption, m'ho conjur, me ho
ped,
Ho Tad a vo ho parner ; na zisesperit qet.

En meritou Jesus-Christ, laçit ho confianç ;
Gant ur grèd evel ennes bezit en assuranç.
Fidel oc'h bet d'e Ilis, fidel e vo d'e dro :
Misericord a glasqit, misericord ho po.

Mes ar gontrition barfet, en defaut absolven,
Dreist peb tra so necesser. Allas ! ha na ell den
Meritout eur seurt faveur ; mes den ne dle ive
Disfiout deus a buissanç na madelez Doue.

En speret a binigen recevit ho clérvet,
Da expia pec'hejou ho puez tremenet.
Redoublit hoc'h esperanç, nevezait ho Fe,
Ha grit alies actou a garante Doue.

Hep gortos na vez arru hoc'h amzer diveza,
Pa vo poent testamanti, goulennit da guenta
Sermant deus ho pugale, ma vint a re a re
Catholiget eveldoc'h ha fidel d'ar güir Fe.

Pa deuyo d'ec'h anduri caouajou poan grevus,
En ho torn ar Grucifi, poqit da dreid Jesus,
Hac ho poanniou unissit gant re e bassion;
En em excitit neuze d'ar güir gontrition.

Lavarit gant confianç ha gant ur feiz parfet
D'ec'h oc'h-unan : Va Doue, pa n'am eus eur hêleg,
Ec'h anzavàn va o'hrimou ha va direglamant;
N'am list qet da berissa var default Sacramant.

Evel ar paralitiq, d'am goalc'hi er pincin
Ne meus den; mes, va Doue, c'houi so ur medecin
Hep applica remejou a rent salo an oll :
Sellit ouzin a druez, ha n'am list qet da goll.

Me ho oar a vir galon, hac a so glac'haret
Da veza bet ur moment memes hep ho caret.
Ho madelez infinit, va buez sacrilech,
Ho touçder ha va maliç am eston:bep eil guech.

Penaus e meus-me gallet hoc'h ancouât, va zad?
Ah! n'ho poa grêt em c'hever biscoas nemet peb mat;
Va c'hroui, va c'honservi, ha digass d'am prena
Ho Mab, deus ho complesanç an objet santela.

C'houi eo an urz eternal, ar Mestr oll-buissant,
Sourcen ar berfection, ha me poultr ha neant,
A meus troublet an urz-se, manqet d'ho servichi,
Ha negliget d'ho carout evel un etourdi.

Pardon, va Mestr binniguet : ar vez, ar garante
Hac ar remors assambles a occup va ene.
Me voar e rit ur miracl o tont d'am acquitta;
Mes ur miracl evidoc'h a so nebeut a dra.

Castiit, sqôit er bed-mâ; n'en deo qet ho tolliou,
Mes aoun d'ho coll, va Doue, a ra din squill daelou :
Chatimant a veritàn, a acceptàn memes,
Rac ho justiq a garàn evel ho madeles.

Sônjit òn ho crouadur, ha dre adoption
Unan deus ho pùgalé; va c'hred, va c'haution
Eo Jesus-Christ e-unan, ho Mab muia-caret :
N'en doc'h evit refusi netra en e reqet.

Nan, birviquen, va Doue, deus ho misericord
Va ene na zizesper, pa meus evit support
Jesus, va mediator : mar deo bras va fec'het,
Brassoc'h eo e veritou. Va accord a so grêt.

Resolvét oun a vremâ , cousto din a gousto ,
Da dremen en ho servich ar rest deus va deiziou.
Va sicourit , m'ho suppli , da chom bepret fidel ,
Evit , en ho carantex , beva , souffr , ha mervel.

Graç deomp , en heur diveza , da gaout en hor
c'halon ,
Abeurs ar Speret-Santel , ur seurt contrition.
Goulennomp-hi a vremâ , dre bedennou fervant ,
Hac evit mervel ervad , bevomp santelamant.

Pedit evit an Ilis , yunit , grit œuvrou mat ;
An dorn e deus ho scôbet a ell c'hoas ho cœuellât.
Secrejou ar Brovidanç a so cuzet ouzoc'h :
Pa vez brassa ar brezel , e vez tosta d'ar peoc'h.

Pa sônjàn ho cœulin c'hoas , gant joa e teu ar gliz
Da c'hlebia va daoulagad ; mes , allas ! evel piz
E red anê an daelou , pa sônjàn qimiada :
Pardonit din , va Doue , ar sempladurez-mâ.

Da soulaji un nebeud va glac'har naturel ,
Greomp , en presanç Doue , promesse mutuel
Da offr hor sacrificou ha bemdez orêson ,
Me evidoc'h , bugale , c'houi evit ho Person.

Na eller hon separi an eil ouz eguile
Nemet evit un amzer. En Barados Doue
Hep dale en em velfomp , ha cetu tremenet
Exil , daelou , nec'hamant , oll trubuillou ar bed.

Courach-ta, nombriç bian , ho Tad a blich gantàn
Rei dèc'h e rouantelez. An dud just er bed-màn
A renq beza eprouvet , evel ma renq an aour
Tremen dre dân ar fournies. Adieu, bugale baour....

En hano an tad , ar Mab , hac ar Speret-Santel ,
Un Doue en tri Ferson , a behini an eil
En deus souffret evidomp maro ha passion ,
Recevit , deus va éxil , va benediction.

---

*Memor esto (Domine) congregationis tuæ , quam pos-
sedisti ab initio. Psalm. 73.*

